

1/8M

ਜਨਨੀ ਜਨਨਿ ਤ ਭਗਤ ਜਨ ਕੇ ਦਾਤਾ ਕੇ ਸੂਰ ।
ਨਹਿ ਤੇ ਜਨਨੀ ਬਾਝ ਰਹਿ ਕਾਹਿ ਗਵਾਵਹਿ ਨੂਰ॥

ਲੇਖਕ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੈਦ

B. MOHAN SINGH Vaidya,
Municipal Commissioner,
Tarn Tarn (Punjab)

ਵਜ਼ੀਰ ਹ ਪੈ ਅ-ਤਸਰ॥

ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਗੁਰਨਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨ !

ਸਹਿਤ ਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉੱਤਮ ਵਿਚ ਸਹਾਇ
ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾਲਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾ-
ਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹੋਸ਼ੀ ਵਧਾਵਨ ਦੇ
ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਸੌਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਸੂਚੇਸ਼ਭਾਸ਼ਾ
ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਲੜੀ ਦੀਆਂ ੧੯੧੨ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ
ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਦੇਸ਼ੋਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦ
ਇਨਾਮ ੧੯੧੩ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਪਰਮ
ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ
ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਛੇਵੀਂ ਸਿਖਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫ਼ਰੰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਜੀ ਦੀ ਭੇਟਾ ਕੀਤੀ ਅੰਗਣੀਆਂ ਸਨ, ਸੌ ਪਾਠਕ ਜੀ।
ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਏਸ ਲੜੀ ਦੇ ਪੁਸਤਕ (ਜੋ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ, ਆਤਮਾ
ਪ੍ਰਚਾਰ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਅਤੇ ਸਜਣਾਂ ਮਿਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਾਸਤੇ
ਪੜ੍ਹਨ ਸੁਣਨ ਯੋਗ ਅਤੀ ਉਤਮ ਹਨ, ਪੰਜਾ ਹਿੰਦੋਸ਼ੀ
ਦਫ਼ਤਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ) ਪ੍ਰਚਾਰ
ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਉੱਦਮ ਕਰੋ। ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹਨ
ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਖਰਾਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ
ਹੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਤੇ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ
ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਵਨ। ਪੰ-
ਲੀਆਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹੋ ਜਾਵਨ ਪਰ ਹੀ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਸਕਦੀਆਂ
ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਉੱਦਮ ਕਰਨ ਤਦ ਪੰਜਾਬੀ
ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪੂਰਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਦਾਸ—ਮੈਨੇਜਰ ਸੂਚੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਏਜੰਸੀ

ਤਰਨ ਤਾਰਨ (ਪੰਜਾਬ)

ਸਭ ਹਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ ।

ਜਨਨੀ ਜਨਹਿ ਤ ਭਗਤ ਜਨ ਕੈ ਦਾਤਾ ਕੈ ਸੂਰ ।
ਨਹਿ ਤੇ ਜਨਨੀ ਬਾਝੁ ਰਹਿ ਕਾਹਿ ਗਵਾਵੈ ਨੂਰ ॥

ਸ੍ਰਦੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਲੜੀ ਨੰ: ੩੯

ਮਨ ਮੰਨੀ ਸੰਤਾਨ

Desired offspring

ਸਿਸ ਵਿਚ

ਰੂਪ ਵਾਨ, ਰੂਪੀ ਵਾਨ, ਸੁੰਦਰ, ਸੁਭੋਲ ਅਤੇ
ਬਲਵਾਨ ਉੱਤਮ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਤੇ
ਗੁਭ ਰੱਖਯਾ ਦੇ ਉਪਾਵ ਆਦਿ ਬੜੀ
ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਦਸੇ ਹਨ ।

ਲੇਖਕ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ

ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੈਦ

ਮਿਊਨਸਿਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ
ਤਰਨ ਤਾਰਨ (ਪੰਜਾਬ)

ਜੂਨ ੧੯੧੪

ਵਜ਼ੀਰ ਹਿੰਦ ਪ੍ਰੈਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਭਾਈ ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ
ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਯਤਨ ਨਾਲ ਛਪਯਾ ।

ਪਹਲੀ ਵਾਰ ੧੦੦੦

ਭੇਟਾ ਚਾਰ ਆਨੇ

ੴ ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਬੇਨਤੀ !

ਭਾਵੇਂ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਲ ਵੇਖੀਏ ਭਾਵੇਂ ਵੈਦਕ (ਹਿਕਮਤ) ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਲ, ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਖੋਜ ਕਰੀਏ ਚਾਹੇ ਨੀਤੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਤੇ ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਸਤਸੰਗ ਵਲੋਂ ਪਤਾ ਕਰੀਏ ਚਾਹੇ ਲੋਕਾਚਾਰੀ ਪਾਸਿਓਂ, ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਭੀ ਵੇਖੀਏ ਚੰਗੀਤਰਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸੰਤਾਨ ਹੀ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡੇਕੇ ਦੀ ਚੋਟ ਬਚਨ ਹਨ ਕਿ:-

“ਜਨਨੀ ਜਨਹਿ ਤ ਭਗਤਿ ਜਨ ਕੈ ਦਾਤਾ ਕੈ ਸੂਰ।
ਨਹਿ ਤ ਜਨਨੀ ਬਾਝ ਰਹਿ ਕਾਹਿ ਗਵਾਵਹਿ ਨੂਰ ॥”

ਕੀ ਏਹ ਕਦੇ ਅਸੱਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਨਹੀਂ !
ਨਹੀਂ !! ਕਦੇ ਨਹੀਂ !!! ਏਹ ਅਟੱਲ ਅਰ ਸੱਤ ਬਚਨ ਹਨ ਕਿ ਚੰਗੀ ਮੰਦੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੀ ਆਪਣੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਜੇ ਵੱਸ ਦੀ ਨਾਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਬਚਨ ਹੀ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ? ਇਤਿਹਾਸ ਏਸ ਬਾਤ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦੇ ਹਨ, ਵੈਦਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਏਸਦੇ ਗੁੱਝੇ ਭੇਦ ਤੇ ਢੰਗ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਏਸੇ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਿੱਤ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਏਸ ਉਪਰ ਉਦਾਹਰਨ ਹਨ ਕਿ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਜੇਹੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤੇਹੀ ਹੀ ਸਫਲਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ

ਹੈ। ਏਸ ਦਾ ਬੋਝੁਰਾ “ਅਧਾਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੇ ਸੰਤਾਨ ਸਿਖਯਾ” ਏਸੇ ਲੜੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦ ਇਵੇਂ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਭਲਾ ਸ਼ੇਸਟ, ਗੁਣਵਾਨ, ਬੁਧੀਵਾਨ, ਰੂਪਵਾਨ, ਬਲਵਾਨ, ਦੇਸ਼, ਕੌਮ, ਕੁਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਾਸਤੇ ਸੁਖਦਾਤੀ ਸੰਤਾਨ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾਂ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ? ਹਾਂ ਠੀਕ ! ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸੰਤਾਨ ਨਾਮਣੇ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ ? ਪਰ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਜੇਹੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਅਭਾਗੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਫੇਰ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗੁਣ ਫਹਿ ਫੇਰੀ ਹੋ ਗਏ ! ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸੀ ਬ੍ਰਿਛ ਦੇ ਬੀਜਣ ਸਮੇਂ ਹਰ ਫਲ ਉੱਤੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਦੇ ਅੱਖਰ ਉਪਜਾਵਨ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਦੇ ਸਨ, ਹਦਵਾਲੇ (ਤਰਬੂਜ) ਆਦਿਕ ਫਲਾਂ ਦੇ ਬੀਜਾਂ ਤੇ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਕਲਾਮਾਂ ਦੇ ਚਿਤ੍ਰ ਉਤਪੰਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇੱਟਾਂ ਪੱਥਰ ਆਦਿਕਾਂ ਤੱਕ ਦੇ ਸਚਿਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਯਾਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਅੰਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਅੱਜ ਓਹੋ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਨ ਵਾਲਾ ਸਰੀਰ ਭੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਉਪਜਾ ਸਕਦੇ, ਇਹ ਕਿਡੇ ਅਲੋਕਾਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੇਰ ਦੇ ਕਾਰਣ ਸਰਬ ਗਿਆਨ ਦੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਨਾਲ ਏਹ ਸੂਝ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਏ ਐਸੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਫੁਰਨੇ ਨੇੜੇ ਫਟਕਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗ੍ਰਹਸਥ ਤਾਂਇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ

ਦੀ ਭੱਠੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੇ ਇਸਤੀ ਭਰਤਾ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਇਕ ਖੇਡ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦ ਅੰਬ ਬੀਜ ਕੇ ਅੰਬ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਪਜਦੇ ਤਦ ਅੱਕ ਹੀ ਨਾਂ ਫਲਨ ਤਾਂ ਕੀਹ ਹੋਵੇ ?

ਸਰਬ ਸੁਖਦਾਈ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਦੀ ਬਰਕਤ ਵਿਦਯਾ ਗਿਆਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਭੀ ਸਾਡੇ ਬੇਅੰਤ ਸਦੇਸ਼ੀ ਭਰਾ ਉਲਟੇ ਰਾਹ ਹੀ ਵਗ ਰਹੇ ਹਨ, ਅਜੇਹੇ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਭੀ ਅਸੀਂ ਗੁਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਜੇ ਪਏ ਹਾਂ, ਘਰ ਦੀ ਖੋਜ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜਿਆਂ ਹੀ ਸਹੀ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਉੱਨਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਕੌਮਾਂ ਪਾਸੋਂ ਭੀ ਅਸੀਂ ਗੁਣਲੀਆਂ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਗਿਆਨ ਦੇਵਤਾ ਦੀ ਹੀ ਬਰਕਤ ਹੈ।

ਮਨੁਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹਿਤ ਅਰ ਉਪਕਾਰ ਵਾਸਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅੱਜ ਕੱਲ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹਰ ਇਕ ਗੱਲ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀਹ ਏਹ ਸ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਲੇ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਮਨੁਖ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਹੀ ਉੱਨਤੀ ਵਾਸਤੇ ਉੱਦਮ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਵਨ ?

ਅੱਜ ਕੱਲ ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਿਵਾਸੀ ਵਿਦਯਵਾਨਾਂ ਨੇ ਏਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ “ਮਨਮੰਨੀ ਸੰਤਾਂ ਉਤਪੰਨ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ” ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਏਸ ਸਫਲਤਾ ਦੇ (ਹੁਤ ਹੀ ਉਪਾਵ ਦੱਸੇ ਹੋਏ ਹਨ) ਜਿਸਤਰਾਂ ਹੋਰ ਥਾਤਾਂ

ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਾ ੨ ਅਗਸਤ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਚੁਕੇ ਹਨ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਏਸ ਗੱਲ ਵੱਲੋਂ ਭੀ ਪੂਰੇ ਪੂਰੇ ਅਣਜਾਣ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਕੌਲ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਚੰਗੀ ਸੇਸਟ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਉੱਤਮ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਜਾਂ ਯਤਨ ਕੋਈ ਵਿਚਲਾ ਹੀ ਭਾਵੇਂ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਸੇਸਟ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਕਈ ਸ਼ੇਰਾਂ (ਸਿਆਲਿਆਂ) ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਡਾਂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਜਾਂ ਬੇਤੀਆਂ (ਮੁਰਖ ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਦਾਈਆਂ) ਵਿਚ ਪਲਨ ਦਾ ਸਾਂਗਾ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਠੀਕ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਦ ਪੁਰਸ਼ ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਮਨਮੰਨੀ, ਗੁਣਵਾਨ, ਬੁਧੀਵਾਨ, ਰੂਪਵਾਨ, ਬਲਵਾਨ, ਸੇਸਟ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਏਥੇ ਤਾਂ ਏਹੋ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅੰਤ ਇਸਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਕਈਆਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀਉਹ ਉੱਤਮ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਤਥਾ ਉਸਦੇ ਪਾਲਨ ਦੀ ਬਿਧੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸੋ ਕਿਸੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਲਾਂ ਉਸਦੇ ਸਾਰੇ ਭੇਦਾਂ ਦਾ ਸਮਝਣਾ ਖੜਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋਵਣ ਤੋਂ ਪਹਲਾਂ ਉਸਦੇ ਉੱਤਮ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਿਧੀ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਲਾਭਦੇਹ ਹੈ। ਸੋ ਏਸੇ ਲੋੜ ਦੇ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਏਹ ਪੁਸਤਕ “ਮਨਮੰਨੀ ਸੰਤਾਨ” ਇਕ ਹਿੰਦੀ

ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ ॥

ਸਾਧਾਰਨ ਬੱਧੀ ਵਾਲੇ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮਝੌਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਏਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਸੋ ਸਿਆਣੇ ਪਾਠਕ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਏਸ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਸਗਮਾਂ ਅਸਲੀ ਭਾਵ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰਖਣ ਵਿਚ ਖਿਮਾਂ ਪਾਲਨ ॥

ਜੇ ਸੁਦੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪਾਠਕ ਤੇ ਪਾਠਕਾਵਾਂ ਨੇ ਏਸ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਤਦ ਦਾਸ ਆਪਣੀ ਮੋਹਨਤ ਨੂੰ ਸਫਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੇਖਕੇ ਏਸਤੋਂ ਭੀ ਉੱਤਮ ੨ ਤੇ ਲੈੜਵੰਦੀਆਂ ਹੋਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇਗਾ। ਭੁਲਾਂ ਚੁਕਾਂ ਦੀ ਖਿਮਾਂ ॥

ਤਰਨ ਤਾਰਨ } ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ
(ਪੰਜਾਬ) } ਚਾਹਵਾਨ ਦਾਸ—

ਜੂਨ ੧੯੧੪ }

“ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੈਦ”

ੴ ਸਤਿਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

--0--

ਮਨ ਮੰਨੀ ਸੰਤਾਂ

੧-ਪਹਿਲਾ ਭਾਗ

[ਗਰਭਾ ਧਾਨ ਵਿਧਿ]

ਨ ਅਜੇਹਾ ਮਨੁੱਖ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ? ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਗ੍ਰਹਸਤ ਆਸ਼੍ਰਮ ਦਾ ਭਾਰ ਚੁਕਦੇ ਹਨ ਅਰ ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕਸ਼ਟ ਸਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਤਾਨ ਨਹੀਂ ਉਹ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਚੁਖ ਮਈ ਸਗਮਾਂ ਵਸਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਸਮਝਦੇ ਹਨ । ਅਸਲ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਸਥ ਜੀਵਨ ਵਿਚੋਂ ਸੰਤਾਨ ਤੋਂ ਵਧਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਸਤੁ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗ ਸੰਤਾਨਾਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਭਾਗਵਾਨ ਅਰ ਸੁਭਕਰਮੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਕੇਹੜਾ ਹੈ ? ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸੱਚਾ ਮੁਖ ਅਜੇਹੇ ਹੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾਂ ਪਿਤ੍ਰੀ ਰਿਣ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾਂ ਹਰ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕਰਤੱਵ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ । ਪਰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸੰਤਾਨ ਚਾਹੇ ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਦੀ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦੇ ਨਾਲ

ਹੀ ਕਰਤੱਵ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਂਦਾ, ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਦਾ ਕਰਤੱਵਜ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਓਹ ਸੇਸ਼ਟ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ। ਜੋ ਲੋਕ ਅਸੰਜਮੀ ਹੋ ਕੇ ਅਯੋਗ, ਰੋਗੀ ਜਾਂ ਨਿਰਬਲ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਓਹ ਬੜਾ ਹੀ ਅਨਰਥ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਜੋ ਲੋਕ ਭਯੰਕਰ ਰੋਗਾਂ ਵਿਚ ਅਤੀ ਦੁਖੀ ਹਨ ਓਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕਦੀ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ। ਅਜੇਹੀ ਸੰਤਾਨ ਆਪ ਜਨਮ ਭਰ ਦੁਖ ਉਠਾਵੇ ਅਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਖ ਦੇਵੇ ਅਰਥਾਤ ਆਪਣੇ, ਪ੍ਰਵਾਰ ਤੇ ਸੰਸਾਰ ਵਾਸਤੇ ਦੁਖ-ਦਾਈ ਹੋਵੇ ਇਸਦੇ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਵਲਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਡਾਕਟਰ ਸੈਲੇਵੀ ਨੇ “ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਕੀ ਹਨ ?” ਇਸ ਵਿਸ਼ਯ ਤੇ ਇਕ ਲੇਖ ਡੇਲੀ ਕ੍ਰਾਨੀਕਲ ਵਿਚ ਛਪਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਆਗ੍ਰਹ ਦੇ ਨਾਲ ਏਹ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਬੇਵਸ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰੋਗੀ ਅਰ ਅੰਗ ਹੀਨ ਪੁਰਸ਼ ਇਸਤੀਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੀ ਬੜੀ ਹੀ ਨੀਚਤਾ ਤੇ ਪਾਪ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਅਜੇਹੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ। ਤੁਮੀਂ ਜੀਉਂਦੇ ਰਹੋ ਪਰੰਤੂ ਸੰਤਾਨ ਕਦੀ ਭੀ ਉਤਪੰਨ ਨਾਂ ਕਰੋ”। ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਖ਼ਾਸ ਖ਼ਾਸ ਰੋਗਾਂ ਵਿਚ ਜੇਹੜੇ ਇਸਤੀ ਪੁਰਸ਼ ਗ੍ਰਸੇ ਹੋਏ ਹੋਣ ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਹ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਦਾ ਨਿਖੇਧ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚੇ ਤੋਂ ਹੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਜੇਹਾ ਸੱਚਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਹੀ ਘੜਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਸੱਚਾ ਹੀ ਭੱਜਾ ਟੁੱਟਾ ਹੋਵੇ ਤਦ ਕਦੇ ਭੀ ਉਸ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਖੜੋਣਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣੇਗਾ। ਫਲਦਾਇਕ ਉੱਤਮ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੀ ਹੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ।

ਹੁਣ ਵਿਚਾਰ ਯੋਗ ਗੱਲ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਮ ਸੰਤਾਨ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚੰਗੀ ਧਰਤੀ ਅਰ ਚੰਗੇ ਬੀ ਬੀਜਨ ਨਾਲ ਅਨਾਜ ਭੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੀ ਧਰਤੀ ਰੂਪ ਮਾਤਾ ਅਰ ਬੀਜ ਰੂਪ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਭ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗਰਭਾਧਾਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਰ ਪਰਸਪਰ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਣ ਨਾਲ, ਅਰ ਨਾਲ ਹੀ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਪਾਲਨਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਤਮ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਗਰਭਾਧਾਨ ਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੁਰਸ਼ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਉਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਾਸਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਹ ਦੇ ਲਈ ਨੀਯਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ੧੬ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੀ ਅਰ ਵੀਹਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੁਰਸ਼ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ। ਦੋਵੇਂ ਸੰਜਮੀ ਅਰ ਅਰੋਗ ਹੋਣ, ਅਰ ਜਦੋਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਮਹੀਨਾਂ ਪਹਿਲੇ ਤੋਂ ਗਰਭਾਧਾਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰਣ ਸਦਾਚਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ, ਸੁਧ ਅਰ

ਬਲਕਾਰਕ ਭੋਜਨ ਕਰਨ। ਜੇ ਬਲ ਅਰ ਬੁਧੀ ਵਰਧਕ ਕਿਸੇ ਔਸ਼ਧੀ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰਨ ਤਾਂ ਹੋਰ ਭੀ ਚੰਗਾ ਹੈ, ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵਰਤਨ ਅਰ ਤੇਜ਼ ਤੇ ਗਲੀਜ਼ ਭੋਜਨਾਂ ਤੋਂ ਸਦਾ ਬਚੇ ਰਹਿਣ। ਜਦੋਂ ਇਸਤੀ ਦੇ ਰਿਤੂਵਾਨ ਹੋਣ ਵਿਚ ੧੨-੧੩ ਦਿਨ ਬਾਕੀ ਰਹਿਣ ਤਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਖੀਰ ਖਾਣ ਅਰ ਮੁਯਾਦਾ ਦਾ ਭੋਜਨ ਕੀਤਾ ਕਰਨ, ਰਿਤੂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅੱਗੇ ਲਿਖੀ ਗਰਭਾਧਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਨ :-

ਜਦੋਂ ਇਸਤੀ ਰਿਤੂਵਾਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣਾਂ ਚਾਹੀਏ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਾਦੇ ਕਪੜੇ ਪਾ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤਿ ਚਿੱਤ ਹੋ ਕੇ ਇਕਾਂਤ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰਹੇ, ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਨਾਂ ਕਰੇ, ਦਿਨ ਨੂੰ ਸੌਂਣਾ, ਸੁਰਮਾਂ ਪਾਉਂਣਾਂ, ਰੋਣਾਂ, ਪਿੱਟਣਾਂ, ਤੇਲ ਦੀ ਮਾਲਸ਼, ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਂਣੇ, ਦੌੜਕੇ ਚਲਣਾ, ਬਹੁਤ ਹੱਸਣਾ, ਭਯਾਨਕ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਨਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰਨਾ, ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਵਿਚ ਬੈਠਣਾ ਅਰ ਮੇਹਨਤ ਦੇ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦੇਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ ਤੇ ਜੇਕਰ ਗਰਭ ਠਹਰੇ ਤਾਂ ਸੰਤਾਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵਿਘਨ ਬਰੂਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਭੀ ਵਖਰਿਆਂ ਰਹਿਣਾਂ ਚਾਹੀਏ ਰਿਤੂ। ਗਰਭ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਭੀ ਇਸਤਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿੰਨਾਂ ਕਿ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਬਰੂਚੀ ਹੈ, ਰਿਤੂ ਆਵਨ ਤੋਂ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਅਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤੇ ਪਿਛੋਂ ਇਸਤੀ ਦੀ ਚਿਤ ਬਿਤੀ ਜਿਸ ਪੁਰਸ਼ ਵੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਰ ਜੇਹੇ ਪੁਰਸ਼

ਦ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਸੰਤਾਨ
ਓਹੋ ਜੇਹੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਚੌਥੇ ਦਿਨ
ਅਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਸੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਆਦਿ ਪਾਕੇ ਆਪਣੇ
ਪਤੀ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਬੀਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਕਰਮੀ
ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੂਰਤ ਦਾ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੀਏ । ਜੇਕਰ
ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜੇਹੇ ਰੂਪ ਗੁਣ ਵਾਲੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀ
ਇੱਛਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪਤੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਾਂ ਹੋ ਸਕਨ ਤਾਂ
ਆਪਣਾ ਹੀ ਮੂੰਹ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਦੇਖਨਾਂ ਚਾਹੀਏ ।

ਵੈਦਕ (ਹਿਕਮਤ) ਅਤੇ ਧਰਮ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦੀ
ਆਗਯਾ ਹੈ, ਕਿ ਪੁਰਸ਼ ਰਿਤੂ ਕਾਲ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ
ਸਮਾਗਮ ਕਰੇ । ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਸ੍ਰਭਾਵਿਕ ਰਿਤੂ ਕਾਲ
੧੬ ਰਾਤਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਰਿਤੂ ਕਾਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ
੧੬ਵੇਂ ਦਿਨ ਤੀਕਰ ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ । ਜਿਸ
ਦਿਨ ਰਿਤੂ ਆਵੇ ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਤੀਕਰ
ਪੁਰਸ਼ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦਾ ਸਪਰਸ਼ ਨਾਂ ਕਰੇ, ਏਹਨਾਂ ਚਹੁ ਰਾਤਾਂ
ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨਾਂ ਵਿਅਰਥ ਅਰ ਰੋਗਕਾਰਕ
ਹੈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਰਿਤੂ ਅਰਥਾਤ
ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਵਿਕ੍ਰਤ ਗਰਮ ਲਹੂ (ਜੇਹਾ ਕੁ ਫੌੜੇ
ਵਿਚੋਂ ਪਾਕ ਅਰ ਲਹੂ ਨਿਕਲਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਨਿਕਲਦਾ
ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਾਲ ਭੋਗ ਕਰਨੇ ਤੇ
ਗਰਭ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦਾ, ਅਰ ਲਹੂ ਦੋਖ ਨਾਲ ਤਰਾਂ ੨
ਦੇ ਰੋਗ ਹੋਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਪਹਿਲੋਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਰਾਤਾਂ
ਅਤੇ ੧੧ ਵੀਂ ਅਰ ਤੇਰ੍ਹਵੀਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ
ਦਸ ਰਾਤਾਂ ਵੀਰਯ ਦਾਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਹਨ । ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਪੁਤ੍ਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਓਹ ਛੇਵੀਂ, ਅੱਠਵੀਂ, ਦਸਵੀਂ, ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ, ਚੌਧਵੀਂ, ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ, ਏਹ ਛੇ ਰਾਤਾਂ ਗਰਭਧਾਨ ਦੇ ਲਈ ਉੱਤਮ ਜਾਨਣ। ਪਰ ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਰਾਤ ਸਭ ਤੋਂ ਸੇਸ਼ਟ ਹੈ, ਅਨੁਭਵਸ਼ੀਲ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਰਿਤੂ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਰਾਤ ਦੇ ਗਰਭਧਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੁਰ ਸ਼ੁਦਗੁਣ ਸੰਪੰਨ ਸੰਤਾਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਨਿਆਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ ਓਹ ਪੰਜਵੀਂ, ਸੱਤਵੀਂ, ਨੌਵੀਂ, ਅਰ ਪੰਦ੍ਰਵੀਂ, ਇਹ ਚਾਰ ਰਾਤਾਂ ਉੱਤਮ ਸਮਝਣ। ਪਹਿਲੀ ਸਮ ਅਰ ਪਿਛਲੀ ਵਿਖਮ ਤਿਥਿ ਕਹਾਉਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੇਦਕ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮ ਤਿੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਕ੍ਰ ਬਲਵਾਨ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੁਤ੍ਰ, ਅਰ ਵਿਖਮ ਤਿੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਿਤੂ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੁਤ੍ਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੂਰਣਮਾਸੀ, ਮੱਸਯਾ, ਚੌਦਸ, ਅਸ਼ਟਮੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਬ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਸਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਅਸਰ ਕਰਕੇ ਰਤੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਖੇਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਰਭ ਧਾਨ ਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਵੇਲਾ ਪਹਿਰਗਤ ਗਿਆਂਪਿਛੋਂ ਪਹਿਰਗਤ ਰਹੇ ਦੇ ਅੰਦਰਤੀਕਰ ਹੈ। ਦਿਨ ਵਿਚ ਅਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਵੇਰੇ ਤੇ ਸੰਧਯਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਬੀਰਯਦਾਨ ਦਾ ਨਿਖੇਧ ਹੈ, ਕਿਸੇ ੨ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭਧਾਨ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਪਰ ਇਸ ਰੀਤ ਨਾਲ ਗਰਭਧਾਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਈ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਚੁਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਤੀ ਕਰੂਪ ਜਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਸੰਤਾਨ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਅਧਿਕ ਯੋਗ ਅਰ ਰੂਪਵਾਨ ਹੋਵੇ। ਕਈ

[ਮਨਮੰਨੀ ਸੰਤਾਂ]

ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚਾਨਣੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਗਰਭ ਰਹੇ ਤਦ ਲੜਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਜੇ ਹਨੇਰੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਰਹੇ ਤਦ ਲੜਕੀ ਉਤਪੰਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਗਰਭਾਧਾਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਤੀ ਅਰ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਚਿਤ ਦੁਖੀ ਅਰ ਉਦਾਸ ਨਾਂ ਹੋਵੇ। ਰੋਗ, ਸੋਕ ਜਾਂ ਕਰੋਧ ਵਿਚ ਨਾਂ ਹੋਣ, ਭੁਖੇ, ਤਿਹਾਏ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਰੱਜੇ ਹੋਏ ਨਾਂ ਹੋਣ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਵਿਤ੍ਰ ਧਾਰਮਕ ਭਾਵ ਹੋਣ, ਗਰਭਾਧਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਪਤਨੀ ਕੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਠੰਢੇ ਦੁਧ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿਸਰੀ ਪਈ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਪੀਵੇ। ਜੇਕਰ ਸਿਆਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੇਸਰ, ਜੈਫਲ, ਜਾਵੱਤੀ ਅਰ ਛੋਟੀਆਂ ਲਾਚੀਆਂ ਪਾ ਦੇਵੇ। ਪਿਛੋਂ ਪਾਣੀ ਯਾ ਠੰਢੀ ਪੌਣ ਵਿਚ ਨਿਕਲਨਾ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਗਰਭ ਰਹਿ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਅਗੇ ਲਿਖੀਆਂ ਜਾਨਗੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰੇ ਅਰ ਜੇ ਗਰਭ ਨਾਂ ਠਹਿਰਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਰਿਤੂ ਆਉਣ ਤੇ ਫੇਰ ਉੱਪਰ ਲਿਖੀ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਗਰਭਾਧਾਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਨ। ਚਤੁਰ ਇਸਤੀਆਂ ਤਾਂ ਭਤਕਾਲ ਗਰਭ ਦਾ ਰਹਿਨਾ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਕੋਈ ੮-੧੦ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਯਾ ੧੫ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਪਿਛੋਂ ਮਾਸਕ ਧਰਮ ਨਾਂ ਹੋਣੇ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਯ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਸਿਥਿਤ ਹੋਗਿਆ

ਹੈ: ਗਰਭ ਰਹਿਜਾਣ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਇਹ ਲੱਛਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ—
 ਮੂੰਹ ਦਾ ਸੁਆਦ ਹੋਰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬੁਕ ਬਹੁਤੀ
 ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤੇਹ ਬਹੁਤ ਲਗਦੀ ਹੈ, ਅੰਨ ਦੀ ਚੰਗੀ ਭੁਖ
 ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਜੀ ਮਿਥਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਬੋੜੀ ਬੋੜੀ
 ਸਿਰ ਪੀੜ ਹੋਯਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਰਾਂ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
 ਦੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਚਿੱਤ ਚਲਾਇਮਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੀਂਦਰ ਚੰਗੀ
 ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਜੰਘਾਂ ਵਿਚ ਪੀੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬੇਚੈਨੀ ਬੜੀ
 ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਹੱਥ ਪੈਰ ਖੁਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਆਲਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਰਭ ਠਹਰਨ ਦੇ ਉਪ੍ਰੰਤ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ
 ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਰ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਰਹਿਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਰ ਪਤਿ
 ਪਤਿਨੀ ਦਾ ਸੰਜੋਗਤਾਂ ਕਦੀ ਭੀਨਾਂ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿਉਂਕਿ
 ਫੇਰ ਭੀ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲਗੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ
 ਅਨੇਕਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਗਰਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤੇ
 ਕਈ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਸੰਤਾਨ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੀਆਂ
 ਹਨ ਅਰ ਬਹੁਤ, ਪ੍ਰਸੂਤ ਦੀ ਪੀੜਾ ਨਾਲ ਅਧਮੋਈਆਂ
 ਜਿਹੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਸੰਤਾਨ ਭੀ ਸਦਾ ਰੋਗੀ,
 ਮਰੀਅਲ ਜੇਹੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਭੀ ਕਈ ਰੋਗ ਤੇ
 ਔਚੁਣ ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਭੋਗ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਿਰਤ ਰਹਿਣ
 ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਂਤਿ
 ਸੁਖ ਅਰ ਧਰਮ ਭਾਵ ਨੁਗਤ ਹੋਨ, ਸ਼ਾਂਤ ਮਈ ਭੋਜਨ
 ਹੋਵੇ, ਅਧਿਕ ਕੰਮ ਕਾਰ ਨਾਂ ਕਰੇ, ਹਵਾਦਾਰ ਅਰ
 ਪਵਿਤ੍ਰ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰਹੇ, ਜੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਹੋਵੇ
 ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ੨ ਬੀਰ ਵਿਦਵਾਨ ਅਰ ਧਰਮ ਸ਼ੀਲ ਪੁਰਸ਼ਾਂ
 ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਗੁਰਸਿਖ ਬਿਤਿਹਾਸ

ਉੱਤਮ ੨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹੇ। ਮਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਤੇ ਉਦਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਰ ਚਿਤ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ, ਨਾਂ ਅਜੇਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੇ ਤੇ ਨਾਂਹੀ ਅਜੇਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਖੇ। ਜਿਹੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਉਹੋ ਜਿਹੇਹੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿਤ੍ਰਾਂ ਅਰ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਕਾਨ ਸਜਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਬੀਰ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਛਾ ਹੈ ਤਾਂ ਬੀਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿਤ੍ਰ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਅਜੇਹੇ ਅਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰਖੇ ਜਾਵਨ ਜਿਥੇ ਕਿ ਹਰ ਵੇਲੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪਵੇ ਅਰ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਘਰ ਨੂੰ ਸਜਾ ਦੇਵਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸ਼ਸਤ੍ਰਾਂ ਅਸਤ੍ਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਸਤ੍ਰਧਾਰੀ ਬੀਰ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਚਿਤ੍ਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਸਜਾ ਦੇਨ ਅਰ ਜੇ ਵਿਦਵਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੁਨ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸਿਧ ੨ ਵਿਦਵਾਨ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਅਰ ਗਿਆਨਵਾਨ ਸਤਵੰਤੀਆਂ ਵਿਦਵਾਨ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਅਰ ਪੁਸਤਕ ਆਦਿਕ ਪੜ੍ਹਨੇ ਲਿਖਨੇ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਯਥਾ ਸਥਾਨ ਰਖਨ। ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਵਪਾਰੀ ਅਰ ਧਨਾਢ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤੀ ਦੀ ਇਛਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿਧ ਵਪਾਰੀ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਅਰ ਘਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਯਥਾ ਯੋਗ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰਖਨੀ ਚਾਹੀਏ, ਅਰ ਅਜੇਹੇ ਹੀ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਪੜ੍ਹਨੇ ਚਾਹੀਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਰ ਕਾਰਜਾਂ ਤਥਾ ਭੋਜਨ

ਆਦਿ ਦਾ ਗਰਭ ਸਿਥਿਤ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਬੜਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਮਾਤਾ ਦੇ ਹਥ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਆਪਣੇ ਉੱਤਮ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਰ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚ ਅਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਉਤਪੰਨ ਕਰਕੇ ਉੱਤਮ ਕਰੇ, ਜਾਂ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਅਹਾਰ ਵਿਹਾਰ ਵਿਚ ਲਗਕੇ ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰੇ। ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਰ ਕਾਰਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਅਰ ਦਿਮਾਗ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਤਕ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਾਤਾ ਦੇ ਉੱਤਮ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣ ਅਰ ਨਿਰਦੋਖ ਕਾਰਜ ਹੋਣ। ਅਹਾਰ ਵਿਹਾਰ ਉੱਤਮ, ਅਤੇ ਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਰਹੇ, ਨਿਰੇ ਪੁਰੇ ਹੱਡ ਹਰਾਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭੀ ਬੰਗਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਗੱਲ ਕੀ ਜੇਹਾ ਖਿਡੌਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇ ਤੇਹੀ ਹੀ ਸੱਚੇ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਹੋਣੀ ਤੇ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

॥ ੨-ਦੂਜਾਭਾਗ ॥

‘ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਅਧਕਰੂ ਪਵਾਨ ਤੇ ਬੁਧਿਮਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨਾ’ ਨੁਭਵ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਿੱਧ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਵ ਕਾਲ ਤੀਕਰ ਮਾਤਾ ਆਪਣੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗਰਭਸਿਥਿਤ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਭ ਅੰਗ ਅਰ ਆਕਾਰ ਸੁਭੋਲ ਅਰ ਸੁੰਦਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਹ ਬੁਧਿਮਾਨ ਅਰ

ਗੁਣਵਾਨ ਹੋਵੇ । ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਏਸ ਬਾਤ ਦੀ ਸਾਖੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਕਿ:-

ਜਿਸ ਤਰਾਂ ਮਾਤਾ ਗਰਭ ਦੇ ਸਮੇਂ ਧਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਹੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੁਧ ਪ੍ਰਜਾ (ਸੰਤਾਨ) ਦੇ ਲਈ ਪੂਰੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਰਾਖੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ । ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਹੀ ਧਿਆਨ ਅਧਿਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਲਈ ਕਈ ਅਜੇਹੀਆਂ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ, ਰੂਪ, ਰੰਗ ਅਰ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਠੀਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਪਰ ਪਤੀ ਤੋਂ ਅਧਿਕ ਗੁਣਵਾਨ ਅਰ ਸੁੰਦਰ ਬਾਲਕ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮਹਾਨ ਧਰਮਾਤਮਾ ਬੀਰ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਚਿਤ੍ਰ ਅਜੇਹੇ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਰੱਖਨ ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟ ਪੈਂਦੀ ਰਹੇ । ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਇੱਛਾ ਰਹੇ ਕਿ ਸਾਡੀ ਗਰਭਸਥ ਸੰਤਾਨ ਅਜੇਹੇ ਹੀ ਰੂਪ ਅਰ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ । ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਸੂਤ ਤੀਕਰ ਉਹ ਅਜੇਹਾ ਧਿਆਨ ਅਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਨਿਰਸੰਦੇਹ (ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ) ਉਸਦੀ ਸੰਤਾਨ ਉਸਦੀ ਇਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਇਕ ਅਮੀਕਾ ਦੀ ਇਸਤੀ ਡਾਕਟਰਨੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਇਕ ਵਾਰੀ ਮੈਂ ਇਕ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸਾਂ, ਉਸੇ ਜਹਾਜ਼ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਸਮੇਤ ਦੇਖਿਆ । ਮੈਂ ਜਦੋਂ ਮੁੰਡੇ ਅਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਅਰ ਕੁੜੀ ਦੇ

ਰੂਪ, ਬੁਧਿ ਅਰ ਸ਼ੀਲ ਸੁਭਾਵ ਵਿਚ ਬੜਾ ਫਰਕ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਇਸਤਰੀ ਤੋਂ ਉਕਤ ਲੜਕੀ ਦੀ ਬਾਬਤ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਪੁਛਣੀਆਂ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀਆਂ, ਅੰਤ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲਗਾ ਕਿ ਜਦ ਇਹ ਇਸਤਰੀ ਗਰਭਵਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਚਰਿਤ੍ਰ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਬੜੇ ਚਾਹ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਰ ਉਸਦੇ ਚਿਤ੍ਰ ਨੂੰ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਯਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਅਜਿਹੀ ਸੁੰਦਰ ਅਰ ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਲੜਕੀ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਨ “ਅਧਾਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੇ ਸੰਤਾਨ ਸਿੱਖਿਆ” ਵਿਚ ਦਸੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਤ੍ਰ ਵਿਚ ਅਸਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ “ਇਕ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਧੂਤ ਹਬਸ਼ੀਏ ਸਮਾਨ ਕਾਲੇ ਰੰਗਦਾ ਬਾਲਕ ਜਨਮਿਆ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਬੜਾ ਅਚਰਜ ਹੋਇਆ ਅਰ ਇਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਸੱਦਕੇ ਉਸਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁਛਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਉਸ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਬੈਠਨ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਰ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ। ਅੰਤ ਵਿਚਕੋਧ ਨਾਲ ਦੰਗੀ ਹੋਈ ਇਕ ਹਬਸ਼ੀ ਦੀ ਮੂਰਤ ਦੇਖੀ ਅਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਆਪਦੀ ਇਸਤਰੀ ਇਸ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠਦੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਇਸ ਮੂਰਤ ਵਲ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਇਸ ਹਬਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਾਲਾ ਤੁਹਾਡਾ ਪੁਤ੍ਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਭੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬਹਿੰਦੀ

ਸਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਇਸ ਮੂਰਤ ਤੇ ਹੀ ਬਹੁਤੀ ਪੈਂਦੀ ਸੀ ਅਰਮੈਂ ਮਨਹੋਮਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਡਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਮੇਰੀ ਸੰਤਾਨ ਅਜੇਹੀ ਹੀ ਨਾਂਹੋਵੇ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਮੂਰਤ ਦੇ ਦੇਖਣ ਅਰ ਡਰਨ ਦਾ ਇਹ ਫਲ ਹੋਵੇਗਾ।”

ਸਾਡੇ ਇਕ ਮਿਤ੍ਰ ਇਕ ਦਿਨ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੜ੍ਹੀ ਲਿਖੀ ਅਰ ਅਭਯੰਤ ਬੁਧਿਮਾਨ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੰਗੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਪੜ੍ਹਕੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਯਾ ਕਿ ਮੈਂ ਭੀ ਅਪਨੀ ਗਰਭ ਸਿਥਿਤ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਉਤਪੰਨ ਕਰਾਂ। ਗੱਲਕੀ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਬਾਲਕ ਦੀ ਮੂਰਤ ਆਪਣੇ ਰਹਿਨ ਦੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਅਜੇਹੀ ਜਗਾ ਰਖ ਦਿਤੀ ਕਿ ਜਿਥੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਪੈਂਦੀ ਰਹੀ। ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁਤਰ ਉਤਪੰਨ ਹੋਯਾ ਤਾਂ ਜਿਉਂ ਵਾ। ਤਉਂ ਉਸ ਮੂਰਤ ਦੇ ਸਮਾਨ ਸੁੰਦਰ ਯੋਗਵਾਨ ਸੀ।” ਅਜੇਹਾ ਹੀ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇਕ ਗੰਥਾਕਾਰ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ “ਇਕ ਆਦਮੀ ਦੇ ਘਰ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਮਿਤ੍ਰ ਗਿਆ ਅਰ ਉਸਨੇ ਚੁਬਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਮੂਰਤ ਦੇਖਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪ ਦੇ ਲੜਕੇ ਦੀ ਮੂਰਤ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਉਸ ਆਦਮੀ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮੂਰਤ ਮੇਰੇ ਪੁਤ੍ਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਿੰਤੂ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਇਸ ਮੂਰਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਯਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਅਰਰਜ ਹੋ ਕੇ ਪੁਛਿਆ, ਉਹ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਣਿਆ? ਤਦੋਂ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਜਦ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਉਦਰ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ

ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਇਸ ਸੁੰਦਰ ਮੂਰਤ ਨੂੰ ਘੜੀ ੨ ਧਿਆਨ ਨਾਲ
ਦੇਖਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਇਸੇ ਨਾਲ ਇਸ ਮੂਰਤ ਦੇ
ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਲਕ ਹੋਇਆ।” ਏਸੇ ਤਰਾਂ ਮੂਰਤ ਦੀ
ਤਰਾਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਭੀ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਮਤ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਸੇਸ਼ਟ
ਹੋਣਾਂ ਪਿਤਾ ਨਾਲੋਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕ
ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਿਤਾ ਗੁਣਵਾਨ ਅਰ ਯੋਗ ਹੈ
ਅਰ ਮਾਤਾ ਅਯੋਗ ਅਰ ਮੂਰਖ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਸੰਤਾਨਾਂ
ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੁਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਰ ਯੋਗਜਤਾ
ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕ ਬੁਧਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਜੇਕਰ
ਪਿਤਾ ਮੂਰਖ ਅਰ ਦੁਰਬੁਧਿ ਹੈ ਅਰ ਮਾਤਾ ਬੜੀ
ਬੁਧਿਮਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਮੰਡਾ ਕੁੜੀ ਯੋਗ ਹੋਣਗੇ।
ਪੁਤ੍ਰੀਆਂ ਦੀ ਅਪੇਖਜਾ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਤੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਗੁਣ
ਅਰ ਬੁਧਿਮਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਧਿਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ
ਮਾਤਾ ਦਾ ਪਿਆਰ ਪੁਤ੍ਰ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ
ਵਿਚ ਜਿੰਨੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੁਰਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ ਸਭ ਸੇਸ਼ਟ ਅਤੇ
ਯੋਗ ਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ
ਦੀ ਇਕ ਸਾਧਾਰਨ ਕਹਾਉਤ ਭੀ ਹੈ, “ਮਾਂ ਪਰ ਪੁਤ੍ਰ
ਪਿਤਾ ਪਰ ਘੋੜਾ, ਬਹੁਤਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਥੋੜਾ ਥੋੜਾ”।
ਤਾਤਪਰਜ ਇਹ ਕਿ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਉੱਤਮਤਾਈ ਦੇ ਲਈ
ਮਾਂ ਦਾ ਯੋਗ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਯੋਗ ਮਾਵਾਂ
ਉੱਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਭੀ ਅਧਿਕ ਰੂਪ ਗੁਣ
ਵਾਲੀ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕਈ ਇਕ ਸੰਤਾਨਾਂ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰ ਸ਼ੀਰਕ

ਬਨਾਵਟ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਦੇ ਤੁਲਜ ਅਰ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਮਾਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਕਦੀ ੨ ਸੰਤਾਨ ਅੱਗੇ ਲਿਖੀਆਂ ਦਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਦੀ ਭੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਇਸਤ੍ਰੀ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਕਰੇ ਅਰ ਵੀਰਜ ਦਾਤਾ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਬੋਹੜਾ ਭੀ ਨਾਂ ਦੇਖ ਸਕੇ ਅਰ ਪ੍ਰਸੂਤ ਹੋਨੇ ਤੀਕਰ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਦਾ ਧਿਆਨ ਤੀਕਰ ਨਾਂ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਤਾਨ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਭਿੰਨ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰ ਆਕਾਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸਦੀ ਵਲੋਂ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਭੀ ਉਦਾਸ ਰਹੇ ਅਰ ਰੂਪ ਰੰਗ ਵਿਚ ਪਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਨੂੰ ਸੁਸ਼ਟ ਸਮਝਦੀ ਹੋਵੇ, ਅਰ ਉਸਦੀ ਇਛਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸੰਤਾਨ ਮੇਰੇ ਜਿਹੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਯਾ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਅਰ ਸੰਦੂਤਾ ਦਾ ਬੜਾ ਘਮੰਡ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਅਪਨਾ ਮੂੰਹ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਦੇਖਦੀ ਹੋਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੇ ਕਿ ਮੇਰੀ ਸੰਤਾਨ ਮੇਰੇ ਜਿਹੀ ਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਵਸ਼ਜ ਹੀ ਉਸਦੇ ਰੂਪ ਜੇਹੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੇਕਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਅਤੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਵੇ ਅਰ ਸਦਾ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਲਕ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਠੀਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਪਿਆਰੇ ਪਤੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰ ਸ਼ੀਰਕ
 ਬਨਾਵਟ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਰਾਮਾਇਣ ਵਿਚ
 ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਤਾ ਜੀ ਦੇ ਪੁਤ੍ਰ ਲਊ ਅਰ ਕੁਸ਼ੁ,
 ਰੂਪ ਆਦਿ ਵਿਚ ਸੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਸਨ ।
 ਕਾਰਨ ਇਹੋ ਸੀ ਕਿ ਸੀਤਾ ਜੀ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪਤੀ
 ਸੀ ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨਾਲ ਅਤਯੰਤ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ, ਅਰ ਪਤੀ
 ਵਿਯੋਗ ਸਮੇਂ ਭੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਜੀ ਦਾ ਹੀ ਧਿਆਨ
 ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ । ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾ ਦਸ਼ਯੰਤ ਅਰ
 ਸਕੁੰਤਲਾ ਦੇ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਆਸ਼ਕਤ ਹੋਨ ਤੇ ਸਕੁੰਤਲਾ
 ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲੋਂ
 ਵਿਛੜਨ ਤੇ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਹੀ
 ਸਿਮਰਨ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ
 ਪੁਤ੍ਰ ਰੂਪ ਅਰ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਮਾਨ
 ਹੋਇਆ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਅਨੇਕ ਉਦਾਹਰਨ (ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂਤ)
 ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਕਈ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅਰ ਪੁੱਤ੍ਰ
 ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਭੀ ਦੇਖੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਜੇਕਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦੇਹ ਅਰ ਪਤੀ ਨਾਲ
 ਬਰਬਰ ਸਨੇਹ ਅਰ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਤਾਨ ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ
 ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਰੰਗ ਅਰ ਆਕਾਰ ਦੀ ਕੁਝ ਕੁਝ
 ਝਲਕ ਆ ਜਾਏਗੀ । ਜੇਕਰ ਮਾਤਾ ਦੇ ਹਿਰਦਯ ਵਿਚ
 ਕਿਸੇ ਇਸ਼ਟ ਦੇਵ, ਗੁਰੂਜਨ ਯਾ ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਦਾ ਐਨਾਂ
 ਅਧਿਕ ਸਨਮਾਨ ਅਰ ਸਨੇਹ ਹੋਵੇ ਕਿ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ
 ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਓਹਨਾਂ ਵਲ ਹੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰਹਿੰਦਾ
 ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਰੂਰ ਉਸਦੀ ਸੰਤਾਨ ਰੂਪ ਅਰ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚ

ਉਸਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਦੂਸਰਾ ਘਿਲਾ ਤਬਾ ਭੈ ਦਾ ਭੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗਰਭ ਤੇ ਉਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਂ ਇੱਛਾ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਘਿਲਾ ਪੂਰਬਕ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਰਹੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਰੂਪ ਬਾਲਕ ਮੇਰੇ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਰਭਸਿਥਿਤ ਬਾਲਕ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸੰਦੇਹ ਹੋਵੇ ਅਰ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗ ਜਾਵੇ ਅਰ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਡਰ ਰਹੇ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਅਨੁਚਿਤ ਸੰਬੰਧ ਦਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਧਰੇ ਉਸੇ ਦੇ ਰੂਪ ਚੰਗ ਵਰਗੀ ਮੇਰੀ ਸੰਤਾਨ ਨਾ ਹੋਵੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਡਰ ਲਗਾ ਰਹਣ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਇਸਤ੍ਰੀ ਸੁਧ ਆਚਾਰ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਭੀ ਉਸੇ ਮਨੁੱਖ ਵਰਗੀ ਸੰਤਾਨ ਹੋਵੇਗੀ । ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਦਾਚਾਰਿਣ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਭੀ ਕਦੀ ੨ ਨਿਰਮੂਲ ਸੰਦੇਹ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੜੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਆਪਤੀਆਂ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਨਾਲ ਪਤਿਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਥਵਾ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸੰਤਾਨ ਜ਼ਰੂਰ ਹੀ ਕੁਰੂਪ ਅਰ ਅਯੋਗ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ।

ਮਨ ਦੇ ਭਾਵ ਚਾਹੇ ਬੁਰੇ ਹੋਣ ਯਾ ਚੰਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗਰਭ ਇਸਥਿਤ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਅਵਸ਼ਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਇਸ ਲਈ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਬਹੁਤ ਸੁਧ ਰਖਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ

ਭੈ, ਕਰੋਧ, ਦੁਖ, ਪਸਚਾਤਾਪ, ਚਿੰਤਾ, ਹਠ, ਘਬਰਾਉਣ
ਇਤਯਾਦਿਕ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ
ਗਰਭ ਵਾਲੇ ਬਾਲਕ ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ
ਕੁਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੋ ਇਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ
ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਥਾ ਆਪਣੇ ਦੋਖੇ ਅਰ ਸੁਨੇ ਭੀ ਲਿਖਕੇ
ਪਰਗਟ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:—

“ਇਕ ਇਸਤ੍ਰੀ ਜਦੋਂ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ
ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਬੜੀ ਅਨਬਨ ਸੀ । ਉਸਦਾ ਪਤੀ
ਇਕ ਦੂਜੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਾਲ ਅਨੁਚਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਰਖਦਾ ਸੀ
ਅਰ ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਬੜੀ ਦੁਖਦੀ ਸੀ। ਇਹ
ਸੌਂਕਨ ਦੇ ਸਾੜੇ ਨਾਲ ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਕੁੜਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ
ਅਰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਸਦਾ ਲੜਾਈ ਬਗੜਾ ਰਖਦੀ
ਸੀ । ਉਹ ਗਰਭ ਸਥਾਪਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇਕ
ਖਿਨ ਮਾਤ੍ਰ ਭੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿਤ ਨਾ ਰਹੀ । ਇਹ ਦਸ਼ਾ
ਉਸਦੀ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੀਕਰ ਰਹੀ । ਨਤੀਜਾ ਇਹ
ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਰਭ ਦਾ ਬਾਲਕ ਬੜਾ ਕਰੋਧੀ ਲੜਾਕਾ
ਕੌੜੇ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲਾ ਅਰ ਰੋਣਦੀਕਨ ਵਾਲਾ ਹੋਇਆ ।”

“ਇਕ ਭਲੇ ਮਾਨਸ ਦੇ ਬਾਲਕ ਨੂੰ ਛੋਟੀ ਅਵਸਥਾ
ਤੋਂ ਹੀ ਚੋਰੀ ਦੀ ਬੜੀ ਆਦਤ ਸੀ । ਇਕ ਬੁਧਿਮਾਨ
ਪੁਰਸ਼ ਨੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਬਾਲਕ
ਜਦੋਂ ਗਰਭ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਅਜੇਹਾ
ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਜਿਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ
ਲੜਕੇ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਭੈੜਾ ਸੁਭਾਵ ਹੋਗਿਆ ਹੈ ? ਉਸ
ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੇ ਸੋਚ ਕੇ ਉਤ੍ਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਨਰੰਗੀ

ਖਾਣ ਨੂੰ ਮੇਰਾ ਬਹੁਤ ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਰ ਜਦੋਂ ਕਿਧਰੇ ਨਾ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਬਾਗ਼ਵਿਚੋਂ ਚੋਰੀ ਤੋੜਕੇ ਲਿਆਂਦੀ । ਇਹ ਅਜਿਹੀ ਸੁਆਦੀ ਲਗੀ ਕਿ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਮੈਂ ਉਸ ਬਾਗ਼ ਵਿਚੋਂ ਤੋੜ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਰਹੀ । ਇਕ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨੇ ਤੋੜਦੇ ਦੇਖ ਲਿਆ । ਉਸ ਮਨੁਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰੇ ਅਜੇਹੇ ਅਨੁਚਿਤ ਕਾਰਜ ਕਰਕੇ ਉਸ ਗਰਭਸਿਥਿਤ ਬਚੇ ਉਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਯਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਹੋ ਗਈ”।

“ਅਮੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਗਰਭ ਸੀ ਤਾਂ ਅਚਨਚੇਤ ਓਹ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਰਿੱਛ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਕੇ ਬਹੁਤ ਡਰ ਗਈ । ਇਸਦਾ ਭਯਾਨਕ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਯਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਰਭ ਤੋਂ ਇਹ ਉਸਦਾ ਬਾਰ੍ਹਵਾਂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਾਗਲ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਹਿਲੇ ੧੧ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਤਿ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ, ਯੋਗ, ਅਰ ਬੁਧਿਮਾਨ ਹਨ । ਇਹ ਲੜਕਾ ੧੪ ਵਡਿਹਾਂ ਤੀਕਰ ਜੀਵਿਆ ਅਰ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਰਿੱਛ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਕਰਦਾ ਸੀ।”

‘ਬੋਸਟਨ ਨਗਰ ਵਿਚ ਇਕ ਧਨਵਾਨ ਇਸਤੀ ਨੇ ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਭੇਡ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਿਰ ਹੱਥ ਨਾਲ ਮਿੱਧਕੇ ਘੁੱਟ ਸਿਟਿਆ, ਪਰ ਫੇਰ ਇਸ ਨੀਚਕਰਮ ਤੇ ਬੜੀ ਪਛੋਤਾਈ । ਇਸ ਦੁਰ-ਘਟਨਾ ਦੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਪਿਛੋਂ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੋਯਾ,

ਜਿਸਦੀ ਛਾਤੀ ਦੱਬੀ ਹੋਈ ਅਰ ਸਿਰ ਭੇਡ ਦੇ ਸੱਟ ਖਾਧੇ ਹੋਏ ਸਿਰ ਸਮਾਨ ਅਗੇ ਨੂੰ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਅਰ ਬੁਧੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਜ਼ੁਨਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

‘ਕੁਝ ਵਰ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ ਤਾਂ ਇਕ ਨੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਆਦਮੀ ਅਜੇਹੀ ਬਾਲਕੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਕੇਵਲ ਇਕ ਹੱਥ ਅਰ ਇਕ ਪੈਰ ਸੀ। ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸਨੂੰ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਗਰਭ ਸੀ ਇਸ ਲੜਕੇ ਦੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਬੜੀ ਚਾਹ ਹੋਈ। ਉਹ ਉੱਥੇ ਗਈ ਅਰ ਬੜੇ ਪਿਆਨ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਉਸ ਲੜਕੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਉਸਦੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਅਜੇਹਾ ਸਮਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦਾ ਪਿਆਨ ਹਰ ਵੇਲੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਉਸੇ ਦਾ ਚਰਚਾ ਕਰਦੀ ਅਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਹੋ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਭੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਪਿੰਗਲਾ ਬਾਲਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸੋ ਨਵਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਉਪ੍ਰੰਤ ਜਦ ਉਹ ਪ੍ਰਸੂਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹੀਓ ਗੱਲ ਹੋਈ, ਜਿਸਦਾ ਉਸਨੂੰ ਵੱਡਾ ਭਾਰਾ ਡਰ ਸੀ, ਅਵਥਾਤ ਇਕ ਹੱਥ ਅਰ ਇਕ ਪੈਰ ਵਾਲੀ ਧੀ ਹੋਈ।’

“ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਪਿੰਡ ਵਿਚੋਂ ਸੁਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਇਕ ਧੀ ਬਾਂਦਰੀ ਵਾਂਗੂੰ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਯਾ ਕਿ ਅਵਸ਼ਜ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਅਜੇਹਾ ਹੋਯਾ ਹੈ। ਸੋ ਪੁੱਛਣ ਤੋਂ ਮਲੂਮ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੰਨ੍ਹਾਂ ਗਰਭ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ

ਨੇ ਇਕ ਬਾਂਦਰੀ ਦਾ ਤਮਾਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਘਰਦੀ ਬਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਬੜੀ ਚਾਹ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਸੀ।”

“ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤੀ ਦੇ ਪੈਰ ਦੇ ਅੰਗੂਠੇ ਵਿਚ ਠੋਕਰ ਲੱਗੀ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅੰਨ੍ਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਡਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਗਰਭ ਦੇ ਬਾਲਕ ਵਿਚ ਸ਼ਰੂਰ ਇਸ ਠੋਕਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ ਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸੋ ਉਸਦੇ ਜਦੋਂ ਲੜਕੀ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਇਕ ਪੈਰ ਦਾ ਅੰਗੂਠਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

“ਅਕਬਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਬਾਬਤ ਪਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਕਬਰ ਗਰਭ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਹੁਮਾਯੂੰ ਨੇ ਘਰ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀ ਖੇਗਮ ਸੂਈ ਅਤੇ ਸੂਰਮੇਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੇਲ ਬੂਟੇ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਦੀ ਤਲੀ ਉੱਤੇ ਬਨਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੇ ਪੁੱਛਣ ਤੇ ਉਸਨੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜੇਹੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਹੋਣ। ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਕਬਰ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਸਨ। ਅਕਬਰ ਜਦੋਂ ਗਰਭ ਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੋਰ ਫੇਰ ਨਾਲ ਬੜੇ 2 ਕਸ਼ਟ ਸਹਿਨੇ ਪਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਸ਼ਟਾਂ ਦੇ ਸਹਿਨ ਦਾ ਇਹ ਫਲ ਹੋਯਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਗਰਭ ਤੋਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਅਕਬਰ ਜਿਹਾ ਨਿਪੁੰਨ ਸੂਰਮਾਂਪੁੱਤ ਹੋਇਆ।”

“ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਬੋਨਾਪਾਰਟ ਜਦੋਂ ਗਰਭਵਿਚ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਕਈ 2 ਦਿਨ ਰਾਤ

ਉਸਨੂੰ ਘੋੜੇ ਤੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ। ਮਾਤਾ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਅਰ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਫਲ ਇਹ ਹੋਯਾ ਕਿ ਨਿਪੋਲੀਅਨ ਜਿਹਾ ਬਹਾਦਰ ਅਰ ਬੀਰ ਪੁਤ੍ਰ ਉਸਦੇ ਗਰਭ ਤੋਂ ਉਤਪੰਨ ਹੋਯਾ”।

ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਨ ਔਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਦੰਪਤੀ ਬੜੇ ਹੀ ਯੋਗ ਤੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਜੀਵਨ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਸੰਤਾਨ ਬੜੀ ਹੀ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਪੁਤ੍ਰ ਬੜਾ ਹੀ ਅਯੋਗ ਨੀਚ ਸੁਭਾਵ ਦਾ ਹੋਯਾ ! ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਇਸਦੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਰਭਪਾਰਨ ਦੇ ਚਿਨ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਚੰਡਾਲ ਤੇ ਪੈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਯਾਦ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ ਉਸਦੇ ਰਹੀ। ਏਹ ਉਸੇ ਦਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਹੈ।”

ਉੱਪਰਲਿਖੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਮਨੁੱਖਜਾਤਿ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿੰਤੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ ਭੀ ਅਰ ਜੜ੍ਹ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿਚ ਭੀ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਯਾਕੂਬ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਸਹੁਰੇ ਨੇ ਪਤਗਯਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਤੂੰ ਸੱਤਾਂ ਵਰਿਹਾਂ ਤੀਕਰ ਮੇਰੀਆਂ ਬਕ੍ਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਛੋਟੀ ਧੀ ਦਾ ਸਾਕ ਭੀ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ ਅਰ ਜਿੰਨੇ ਡੱਬਖੜਬੇ ਬੱਚੇ ਜੰਮਣਗੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸੋ ਯਾਕੂਬ ਨੇ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਤਰਕੀਬ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਦੇ ਗਰਭ ਹੋਜਾਣ ਤੇ ਜਿੰਨੇ ਬੱਚੇ ਜੰਮੇਂ ਸਾਰੇ ਡੱਬਖੜਬੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਯੂਰਪ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਬੜੀ ਉੱਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ

ਕਿ ਘੋੜੇ ਆਦਿਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਜਿਸਤਰਾਂ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਉਹੋ ਜੇਹੇ ਬੱਚੇ ਉਤਪੰਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।”

ਸਾਡੇ ਪਾਠਕ ਅਰ ਪਾਠਕਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਲਿਖੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਾਂ ਤੋਂ ਸਮਝਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਸੰਤਾਨ ਦਾ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਮਾਤਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਅਰ ਦਸ਼ਾ ਉੱਪਰ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅਥਵਾ ਸਰੀਰ ਉਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਉਸ ਅੰਗ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਦੀ ਬਨਾਉਟ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਬਨਾਉਟ ਅਰ ਸੁਭਾਸਰੂਪ ਤੇ ਭੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਵਿਸਤਾਰ “ਜਵਾਨ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਬੋਧ” ਵਿਚ ਚੰਗੀਤਰਾਂ ਦਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਤਾ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਗਰਭ ਸਿਥਿਤ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਬੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਾਤਾ ਜੋ ਕੁਝ ਇੱਛਾ ਕਰੇ ਉਸਨੂੰ ਪੂਰਿਆਂ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੀਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗਰਭ ਨੂੰ ਤਕਲੀਫ਼ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਪੂਰਬ ਉਕਤ ਅਮੀਕਨ ਵਿਦਵਾਨ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ “ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਗਰਭਣੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਅਧਿਕ ਅਭਿਲਾਖਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਸਤੂ ਦਾ ਰੂਪ ਅਰ ਗੁਣ ਉਸਦੀ ਸੰਤਾਨ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜੇਹਾ ਬਹੁਤ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।” ਜਦੋਂ ਗਰਭ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਬਹੁਤ ਇੱਛਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਤਾ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਬਾਲਕ ਦਾ ਰੰਗ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ

ਅੰਗੂਰ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕ ਅਭਿਲਾਖਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਰੂਰ ਹੀ ਬਾਲਕ ਵਿਚ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਅਰ ਰੰਗ ਉਤਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਅਨੁਗਿਣਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਕਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਰ ਅਜੇਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਲੇਈ ਮਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ ਕਿ ਓਹਨਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਭਿਲਾਖਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਓਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਤਾਨਾਂ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋਇਆ।” ਕਦੀ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਰਭ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਖਾਸ ਖਾਸ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਾਸਤੇ ਪ੍ਰਬਲ ਇੱਛਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਓਹੋ ਜੇਹਾ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਗਰਭਸਥ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਹੋਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਮ ਭੋਜਨਾਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਗਰਭ ਦੀ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਕਵਾਰਤਾ ਹੈ ਕਿ “ਇਕੋਰਾਂ ਇਕ ਗਰੀਬ ਆਦਮੀ ਆਪਣੀ ਇਸਤੀ ਕਿਸੇ ਅਮੀਰ ਦੇ ਘਰ ਭਰੋਂ ਸਾਕਰ ਕੇ ਨੌਕਰ ਬਣਾ ਕੇ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪ ਪਰਦੇਸ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਅਮੀਰ ਦਾ ਮਨ ਨੀਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਜਦ ਓਹ ਆਇਆ ਤਦ ਉਸ ਅਮੀਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੇਰੀ ਇਸਤੀ ਹਲਕੇ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵੱਢਨ ਕਰਕੇ ਮਰ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਮਨ ਨੇ ਸੱਚ ਨਾਂ ਮੰਨਿਆ, ਦਿਲ ਦਾ ਦਿਲ ਸਾਖੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੇਰੀ ਇਸਤੀ ਜੀਉਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜਾ ਪਾਸ ਪੁਕਾਰ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਅਮੀਰ ਰਾਜਾ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਉਗਾਹੀ ਆਦਿ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕਿ ਠੀਕ ਓਹ ਔਰਤ ਮਰ ਗਈ ਹੈ ਉਸ ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ ਓਹ ਵਿਚਾਰਾ

ਦੁਖੀ ਰੋਂਦਾ ਮੁੜਿਆ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਤਦ ਅੱਗੇ ਇਕ
 ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਰਾਜਾ ਬਣਕੇ ਚੌਰਸਿਪਾਹੀਖੇਡਮੰਡਿਆਂ
 ਨਾਲ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਨੌਕਰ ਸਿਪਾਹੀਆਂ
 (ਮੰਡਿਆਂ) ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਏਸਨੂੰ ਸੱਦ ਲਿਆਓ,
 ਜਦ ਉਹ ਦੁਖੀ ਨਾਂ ਆਇਆ ਤਦਫੜਕੇ ਮੰਗਵਾਲਿਆ
 ਤੇ ਸਾਰਾ ਹਾਲ ਪੁਛਕੇ ਉਸਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰ
 ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਕੇ ਅਰਜ਼ ਕੀਤੀ, ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਲਾਮਤ !
 ਏਸਦਾ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਚਰਜ ਹੋ ਪਾਤਸ਼ਾਹ
 ਨੇ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੂੰ ਦੱਸ? ਤਦ ਉਸ ਲੜਕੇ
 ਨੇ ਆਖਿਆ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਲਾਮਤ! ਜੇ ਤੂੰ ਏਸ ਮੁਕੱਦਮੇ
 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਮੈਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਂ ਤੇ ਸਭ ਨੂੰ
 ਏਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੇਰੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਤੁਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ
 ਦੇਵੇਂ ਤਦ ਮੈਂ ਨਿਆਂ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਧਰਮਾਤਮਾਰਾਜਾ
 ਨੇ ਇਵੇਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਿਆਯ
 ਆਸਣ ਤੇ ਬਠਾਲ ਲਿਆ। ਉਸ ਲੜਕੇ ਨੇ ਸਾਰੇ
 ਗਵਾਹ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰਾਜ ਦਰਬਾਰੀ ਅਮੀਰ ਤੇ ਉਸਦੇ
 ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਡ ਅੱਡ ਬੰਦ ਕਰਵਾਕੇ ਇਕ ਇਕ ਨੂੰ
 ਸੱਦ ਸੱਦ ਕੇ ਮਾਰ ਕੁਦਾਈ ਦਾ ਡਰ, ਗਰੀਬ ਉਤੇ ਤਰਸ
 ਕਰਨਦੀਸਿੱਖਿਆ, ਧਰਮਦਾ ਪਿਆਰਤੇਸੱਚਦੀਜੈ ਆਦਿਦੀ
 ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਵੱਢਣ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਚੰਗ, ਥਾਂ
 ਆਦਿ ਸਭ ਹਾਲ ਪੁਛਿਆ ਤਦ ਸਭ ਝੂਠੇ ਹੋ ਗਏ ਤੇ
 ਬਿੜਕਗਏ। ਅੰਤ ਉਸ ਇਸਤਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ
 ਤੇ ਨਿਆਂ ਹੋ ਜਾਵਨ ਨਾਲ ਰਾਜਾ ਅਚਰਜ ਹੋਇਆ।
 ਏਸੇ ਅਚਰਜ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਘਰ

ਗਿਆ ਤੇ ਜਾਕੇ ਤਲਵਾਰ ਧੂਹ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗਣੀ ਦੇ ਸਿਰ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਆਖਿਆ ਕਿ “ਸੱਚ ਦੱਸ ਏਹ ਕੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪੁਤ੍ਰ ਧੁਨਧੁਨਾ ਵਜਾਵੇ ਤੇ ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਪੁਤ੍ਰ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਭੀ ਆਪ ਰਾਜਾ ਬਣੇ ਤੇ ਕੌਡੀਆਂ ਵੰਡਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਵਬੀਰ, ਦੀਵਾਨ, ਸਿਪਾਹੀ ਬਣਾਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਨਿਆਂ ਕਰੇ ? ਸੱਚ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਤੇ ਹੁਣੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ?” ਗਣੀ ਨੇ ਮੌਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਦੇਖ ਕੇ ਸੱਚ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸਲਾਮਤ ਗਰਭ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਪਯਾਰ ਜਾਮਨੂਆਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜਾਮਨੂੰ ਖਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹਾਂ, ਜਿਸਤੇ ਮੇਰੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਰੰਗ ਭੀ ਸ਼ਾਮ ਜਾਮਨੂੰਆਂ ਜੇਹਾ ਹੋਇਆ। ਏਹ ਦੇਖਕੇ ਮੈਂ ਡਰਕੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਉਤੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਤਦ ਮੈਂ ਫਲਾਣੀ ਗੋਲੀ ਤੇ ਦਾਈ ਨੂੰ ਭੇਜ ਕੇ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਤਦ ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਘਰ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਲੜਕਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਜਿਸਦਾਰੰਗ ਗੋਰਾ ਸੀ, ਸੋ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਧਨ ਦੇਕੇ ਏਹ ਲੜਕਾ ਵਟਾ ਲਿਆ। ਸੋ ਸੱਚ ਏਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ ਘਰਵਾਲਾ ਲੜਕਾ ਤੇਰਾ ਲੜਕਾ ਹੈ ਅਰ ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਜੁਲਾਹੇ ਦਾ ਲੜਕਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਣ ਰਾਜਾ ਨੇ ਸਾਰਾ ਪਤਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲ ਪੁਤ੍ਰ ਨੂੰ ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਾਜ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸ ਜੁਲਾਹੇ ਦੇ (ਆਪਣੇ ਘਰ ਆਏ) ਪੁਤ੍ਰ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜਗੀਰ ਦੇ ਕੇ ਅੱਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਏਸ ਵਾਰਤਾ ਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵਿਆਖਯਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਇਹ ਆਪ ਹੀ

ਵਿਆਖਯਾ ਰੂਪ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ ਦੇ ਅਹਾਰ ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਸੰਤਾਨ ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਵਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਬਾਲਕ ਲਈ ਕਿੰਨੀਕੁ ਲੋੜ ਹੈ? ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਮਝਨ ਦੇ ਲਈ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜੋ ਕੁਝ ਖਾਧਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸਦਾ ਹੀ ਰਕਤ ਬਣਦਾ ਹੈ ਅਰ ਗਰਭ ਵਿਚ ਮਾਤਾ ਦੇ ਰਕਤ ਤੋਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਾਲਨ ਪੋਸਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਤਾ ਦੇ ਜਿਸਤਰਾਂ ਉਤਮ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਹੀ ਉਤਮ ਭੋਜਨਾਂ ਦੀ ਭੀ ਹੈ।

ਹੁਣ ਅੰਤਮ ਅਰ ਅਤਿ ਅਵਸ਼ਯਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ ਜਿੱਥੇ ਰਹੇ ਉਹ ਥਾਉਂ ਬਹੁਤ ਪਵਿਤ੍ਰ ਅਰ ਹਵਾਦਾਰ ਹੋਵੇ। ਗੰਦੀਆਂ, ਪਿੱਲੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਲੀਆਂ, ਕੁਚੈਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਂ ਹੋਣ। ਬੋ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਨਾਂ ਰਖਨਾਂ ਚਾਹੀਏ। ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਫੁਲ ਜਾਂ ਸੁਗੰਧਿਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਬਾਗ ਵਾੜੀ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਸੁਹਾਵਨੇ ਬਿਛੁ ਅਰ ਫਲ ਫੁਲ ਹੋਣ ਉਥੇ ਰਹੇ, ਤਾਤਪਰਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਰ ਜਿਸ ਰੀਤੀ ਨਾਲ ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿੱਤ ਰਹਿ ਸਕੇ ਉਸੇ ਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੀਏ। ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨਾਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਕਲੀ ਰਹੇ ਅਰ ਨਾਂ ਇਤਨੀ ਮੋਹਨਤ ਕਰੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਹੀ ਜਾਏ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਕੰਮ ਚਾਹੇ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਹੋਵੇ ਚਾਹੇ ਮਾਨਸਿਕ ਇੰਨਾਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਜਿਸਤੋਂ ਚਿੱਤ ਨਾਂ ਵਿਗੜੇ, ਮਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤੇ ਸਰੀਰ ਹੌਲਾ ਰਹੇ।

ਸੰਦਰ ਰੂਪਵਾਨ ਅਰ ਬੁਧਿਵਾਨ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪੰਨ ਕਰਨੇ ਦੇ ਲਈ ਅਥਵਾ ਜੋਗਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਲਿਖ ਆਏ ਹਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਰਤਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਇਸਤੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੂਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਪੂਰਣ ਯੋਗਜ ਬਣਾਉਂਦਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਗਰਭ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਪਨੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਤੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤਿ ਦੀ ਉਨਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਦੇ ਕਾਰਜ ਬੜੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚ ਐਨੀਂ ਯੋਗਤਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾਲ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਭੀ ਵਧਦੀ ਜਾਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਬੁੱਧ ਭੀ ਵਧਦੀ ਜਾਏ।

ਹਰ ਇੱਕ ਕੌਮ ਦੀ ਉੱਨਤੀ ਅਵਨਤੀ ਬਾਲਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਜੋ ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ। ਜੇਕਰ ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਦਸਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਤੀਕ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਫੇਰ ਕੁਝ ਅਧਿਕ ਆਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇਹੜੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ੨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਦੇ ਮੂਰਖ ਨੌਕਰਾਂਚਾਕਰਾਂ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਕੇ ਨਿਸਚਿੰਤ ਹੋ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਬੜੀ ਭੁੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨੀਚ ਜਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਭੀ ਅਰ ਆਚਰਨ ਭੀ ਨੀਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਜ ਕਲ ਉੱਨਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਫਲ, ਫੁਲ, ਬਨਾਸਪਤਿ, ਅਰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੀਕਰ ਦੇ ਭੀ ਨਸਲ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਕਿੰਨਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ? ਇਸਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪਾਠਕ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਆਪ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਤਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੂਪ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰ ਸਕਦੇ, ਕਿੰਤੂ ਡੀਲ ਡੌਲ ਅਰ ਬਲ ਵਿਚ ਭੀ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਪਾਨ ਵਾਲੇ ਛੋਟੇ ਡੀਲ ਡੌਲ ਅਰ ਮਧਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪੰਤੂ ਉਹ ਅਜ ਕਲ ਅਪਨੀ ਸੰਤਾਨ ਦੇ ਕੱਦ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਰ ਰਹੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ !

ਗਰਭ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੇ ਯਥਾ ਯੋਗ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸੰਤਾਨ ਰੰਗ ਰੂਪ ਸੁਭਾਵ ਅਰ ਬਲ ਵਿਚ ਸੁਧਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਪੰਤ ਉਚਿਤ ਪਾਲਨ ਪੋਸਨ ਯੋਗ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਅਰ ਬ੍ਰਹਮਚਰਯ ਰੱਖਣਾ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਅਰ ਮਾਨਸਿਕ ਬਲ ਦੀ ਬਿਧੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸੈਂਡੋ ਬਾਲਪਨੇ ਵਿਚ ਅਤਿ ਨਿਰਬਲ ਸੀ, ਪੰਤੂ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਅਦੁਤੀ ਬਲੀ ਅਰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋ। ਮਦਰਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਰਾਮਮੂਰਤੀ ਜੀ ਨੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਜੀਵਨ ਨਿਬਾਹ ਕਸਰਤ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਬਲ ਅਰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਲੇਟਕੇ

੨੦ ਮਣਾਂ ਦਾ ਭਾਰਾ ਪੱਥਰ ਜੋ ਕਿ ਲਗ ਭਗ ਪੈਂਟਾ ਗਜ਼ ਲੰਮਾ ਤੇ ਇੰਨਾਂ ਹੀ ਚੌੜਾ ਹੈ, ਪੈਂਟੀਆਂ ਦੇ ਬਾਲਿਸਤਾਂ ਮੋਟਾ ਹੈ, ਅਪਨੀ ਛਾਤੀ ਤੇ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਛੇ ਸੱਤ ਆਦਮੀ ਬੜੀ ਕਠਨਤਾਈ ਨਾਲ ਇਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਾਤੀ ਉੱਪਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਉਠਦੀ ਵੇਰੀ ਆਪ ਲੇਟੇ ੨ ਹੀ ਪਾਸਾ ਮੋੜਕੇ ਇਸ ਪੱਥਰ ਨੂੰ ਪਰੇ ਸੁੱਟ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਭਾਰੇ ਪੱਥਰ ਉੱਪਰ ਦੇ ਢਾਈ ਮਣਾਂ ਦਾ ਹੋਰ ਪਥਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਜ ਓਹ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਆਦਮੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲੋਹੇ ਦੇ ਹਥੌੜਿਆਂ ਨਾਲ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਭਾਰੇ ਪੱਥਰ ਉੱਪਰ ਪੂਰੀ ਉਚਾਈ ਦੇ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਸਵਾਰ ਸਮੇਤ ਖੜਾ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਕਈ ਵਾਰੀ ਪੱਥਰ ਉੱਪਰੋਂ ਲੰਘਾ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਅੱਠਾਂ ਸੱਤਾਂ ਆਦਮੀਆਂ ਸਹਿਤ ਗੱਡੀ ਨੂੰ ਭੀ ਆਪਣੀ ਛਾਤੀ ਤੋਂ ਲੰਘਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਲੋਹੇ ਦੇ ਮੋਟੇ ਸੰਗਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ ਉੱਪਰ ਰੱਖਕੇ ਹੁਬਕਾ ਮਾਰਕੇ ਤੋੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਹੇ ਦੇ ਮੋਟੇ ਡੰਡੇ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਕਮਾਨ ਦੀ ਨਿਆਈਂ ਮੋੜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਦਸਾਂ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤਿਵਾਲੀ ਮੋਟਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੱਕ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੋਕ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਦਰਗਾਂ ਜਿਹਾ ਬਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਹੇ ਕਾਰਜ ਕਿਰਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਤਾਤਪਰਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਜਿਸਤਰਾਂ ਚਾਹੁੰਨ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਆਪਣੀ ਸੰਤਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਪਿਉ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ

ਅਪਨਾ ਪੂਰਨ ਬਹਮਚਰਜ ਸਿਥਿਰ ਰੱਖਨ ਅਰ ਯਥਾ
ਸਮੇਂ ਪੂਰਬ ਲਿਖਿਤ ਬਿਧਿ ਨਾਲ ਗਰਭਾਧਾਨ ਕਰਨ ।
ਅਰ ਜਦੋਂ ਗਰਭ ਸਿਥਿਰ ਰਹਿਨ ਦਾ ਨਿਸਚਯ ਹੋ ਜਾਏ
ਤਾਂ ਪਤਿ ਪਤਿਨੀ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਰਹਿਨ । ਮਾਤਾ ਦਾ
ਰਹਿਨ ਸਹਿਨ, ਖਾਨ ਪਾਨ, ਅਰ ਕੰਮ ਕਾਜ ਅਰ ਵਿਚਾਰ
ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ।

—੦—

੩-ਤੀਜਾ ਭਾਗ

[ਗਰਭ ਰੱਖਿਆ ਅਰ ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤੀ]

ਤਾਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਰੀਰਕ ਦੋਸ਼ ਨਾਹੋਵੇ,
ਸੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਕਿ ਮਾਂ ਜਿਸ
ਵੇਲੇ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਵੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸੂਤ
ਹੋਣ ਤੀਕਰ ਆਪਣੇ ਗਰਭ ਦੀ ਰੱਖਿਆ
ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ
ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੇ । ਗਰਭ ਰੱਖਿਆ ਦਾ
ਮਾਤਾ ਦੀ ਅਰੋਗ ਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜਨਨੀ ਦੀ
ਸ਼ਾਸਥ ਰੱਖਿਆ ਚੰਗੀ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਰਖੇ ।

ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਸ਼ਰੀਰ ਦੇ ਅਰੋਗ ਰਹਿਨ
ਦੇ ਲਈ ਖਾਨ ਪੀਨ ਵਿਚ ਬੜੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਰੱਖਣੀ
ਚਾਹੀਏ । ਭੋਜਨ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ ਜੋ ਸੁਖਾਲਿਅੰ
ਪਚ ਸਕੇ, ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰੇ, ਅਰ ਨਾਲ ਹੀ
ਸੁਆਦੀ ਭੀ ਹੋਵੇ । ਭੁਖ ਲਗਨੇ ਤੇ ਯਥਾ ਸਮੇਂ ਭੋਜਨ ਖਾਣਾ

ਚਾਹੀਏ, ਬੇਹੀ ਤੁਬੇਹੀ ਅਤੇ ਗਲੀ ਸੜੀ ਕੱਚੀ ਰੋਟੀ
 ਨਹੀਂ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਏ, ਪੁਰਾਣੀ ਕਨਕ ਦੀ ਰੋਟੀ, ਮੂੰਗੀ
 ਦੀ ਦਾਲ, ਚੌਲ ਪੁਰਾਣੇ ਯਾ ਖਿਚੜੀ, ਭੁੱਜੀ ਹੋਈ ਕਨਕ
 ਦਾ ਦਲੀਆ, ਸਾਬੂਦਾਨਾ, ਘਿਉ, ਦੁਧ, ਮੱਖਣ,
 ਮਲਾਈ, ਰਿਤੂ, ਅਨੁਕੂਲ ਸਾਗ ਭਾਜੀ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ
 ਹੈ। ਗਰਮ ਚੀਜ਼, ਤੇਜ਼ ਚੀਜ਼, ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਤੇ ਨਸ਼ੇ
 ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਆਦਿਕ ਤੋਂ ਪ੍ਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ।
 ਚੰਗੇ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਫਲ ਜਿਹਾ ਕੁ ਸੇਉ, ਅੰਗੂਰ, ਕੇਲੇ,
 ਅੰਬ, ਅਨਾਰ, ਸੰਤਰਾ, ਫਾਲਸੇ, ਨਾਸਪਾਤੀ,
 ਨਿੰਬੂ ਆਦਿਕ ਨਿਤਖਾਨੇ ਚਾਹੀਏ। ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਕੱਚੀ
 ਲੱਸੀ, ਗੁਲਾਬ ਅਰ ਕੇਉੜਾ ਆਦਿਕ ਦੇ ਸ਼ਰਬਤ,
 ਬਰਫ ਦਾ ਪਾਨੀ ਅਰ ਠੰਢਿਆਈ ਆਦਿਕ ਪੀਨੀ
 ਚਾਹੀਏ। ਰੋਜ਼ ਇਕੋ ਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਏ,
 ਵਟਾ ਸਟਾ ਕੇ ਖਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਏ। ਜੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਭਾਰੀਆਂ
 ਯਾ ਬੋਝਲ ਹੋਣ ਉਹ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਏ।
 ਪੂਰੀਆਂ, ਕਚੌਰੀਆਂ, ਪਰੌਂਠੇ, ਛੋਲੇ, ਬਾਜਰਾ, ਜੁਆਰ,
 ਮੱਠ, ਮਟਰ, ਅਰਬੀ, ਕਚਾਲੂ, ਸ਼ਕਰਕੰਦੀ, ਅਮਰੂਦ,
 ਫੁਟ, ਖਰਬੂਜਾ, ਖਖੜੀ, ਖੀਰਾ, ਤਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ
 ਚੀਜ਼ਾਂ ਅਰ ਸਕੀਲ ਤੇ ਤੇਲ ਦੀ ਮਠਿਆਈ ਆਦਿਕ
 ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਦੁਧ ਅਰ ਲੂਣ
 ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਹੁਤ ਕਰਕੇ ਖਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਏ।
 ਘਿਉ ਅਰ ਖੰਡ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ
 ਬਹੁਤ ਨਹੀਂ ਖਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ।

ਸ਼ਰੀਰ ਅਰੋਗ ਰਹਿਨੇ ਅਰ ਭੋਜਨ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ

ਪਚਨੇ ਦੇ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਪੌਣ ਵਿਚ ਫਿਰਨਾ ਤੁਰਨਾ
ਅਰ ਘਰ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਦੇ ਹੌਲੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਦੇ ਰਹਿਨਾ
ਭੀ ਉਚਿਤ ਹੈ । ਜੋ ਇਸਤੀਆਂ ਘਰ ਦਾ ਕੰਮ
ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਅਰੋਗ ਅਰ
ਬਲਵਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਰ ਪਸ਼ੂਤ ਦੀ ਪੀੜਾ ਭੀ ਘਟ
ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਵਿਰੁਧ ਇਸਦੇ ਜੋ ਇਸਤੀਆਂ ਆਲਸ
ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੰਜੀ ਤੇ ਪਈਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਅਥਵਾ ਖਾਲੀ ਬੈਠੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਕੋਈ
ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰੀਰ ਨਿਰਬਲ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਟਿ ਕਾਰਕ ਪਦਾਰਥ
ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਰ ਪਸ਼ੂਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਦੁਖ ਭੋਗਨਾਂ
ਪੈਂਦਾ ਹੈ । ਸੰਤਾਨ ਭੀ ਨਿਰਬਲ ਅਰ ਰੋਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਭੋਗ
ਤੋਂ ਬਚਨਾ ਚਾਹੀਏ ਅਰ ਕਿਸੇ ਨਸ਼ੀਲੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ
ਸੇਵਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ । ਜੋ ਮਾਵਾਂ ਸੰਜਮ ਨਾਲ
ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਲਕ ਨਿਰਬਲ, ਕੁਰੂਪ,
ਮੰਦ ਬੁਧੀ ਅਰ ਰੋਗੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਰ ਕਈ ਬੱਚੇ
ਮਰ ਭੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।

ਗਰਭਣੀ ਦੇ ਪਹਿਰਨੇ ਦੇ ਬਸਤ੍ਰ ਉੱਜਲੇ ਅਰ
ਚੁਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਣ । ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਹੌਲੇ ਅਰ
ਧੌਣੇ ਯੋਗ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਨੇ ਚਾਹੀਏ ਅਰ ਸਰਦੀਆਂ
ਵਿਚ ਅਜੇਹੇ ਬਸਤ੍ਰ ਹੋਣ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੇਟ ਅਰ
ਲੱਕ ਕੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ।

ਸਦਾ ਨ੍ਹਾਉਣੇ ਅਰ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਪਵਿਤ੍ਰ ਰਖਨ

ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੋਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ । ਇਸ ਲਈ ਗਰਭਣੀ ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਯਾ ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਅਰ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਰਮ ਯਾ ਠੰਢੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਨ੍ਹਾਉਣਾ ਚਾਹੀਏ । ਮੀਂਹ ਵਿਚ ਨ੍ਹਾਉਣਾ ਅਰ ਓਸ ਵਿਚ ਸੌਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ । ਖੁਲ੍ਹੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੁਰਨਾ ਫਿਰਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਚੰਗਾ ਹੈ । ਇਸ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਅਰੋਗ ਅਰ ਚਿੱਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ । ਜੇ ਇਸਤੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਾਜ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹ ਅਧਿਕ ਅਰੋਗ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਰ ਪ੍ਰਸੂਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਅਧਿਕ ਕਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤੀ ਦੇ ਸੌਣ ਦਾ ਮਕਾਨ ਖੁਲ੍ਹਾ ਅਰ ਹਵਾਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਏ । ਤੰਗ ਅਰ ਹਨੇਰੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਉਸਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰਹਿਨਾ ਚਾਹੀਏ । ਬਹੁਤੀ ਠੰਢ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਮਕਾਨ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਰ ਬਾਰੀਆਂ ਖੁਲ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿਣੀਆਂ ਚਾਹੀਏ । ਹਵਾ ਅਰ ਚਾਨਣ ਅਧਿਕ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਠੰਢ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹਵਾ ਦਾ ਬੁਲਾ ਸਿੱਧਾ ਨਹੀਂ ਲਗਣਾ ਚਾਹੀਏ । ਮੀਂਹ ਅਰ ਸਿਆਲੇ ਵਿਚ ਵਿਛਾਈਆਂ ਨੂੰ ਧੁੱਪੇ ਸੁਕਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਲ੍ਹਾਬ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਏ ॥

ਗਰਭਣੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਮੋਹਨਤ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨੇ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਗਣਾ, ਭਾਰੀ ਚੀਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਅਰ ਅਧਿਕ ਦੂਰ ਦੀ ਯਾਤ੍ਰਾ ਕਰਨੇ ਬਚਨਾਂ ਚਾਹੀਏ । ਰਸਤਾ ਚਲਨੇ

ਨਠਨੇ, ਕੁਦਨੇ, ਦੱਪਨੇ ਤਥਾ ਨੱਚਨੇ ਅਰ ਉਪਰ ਨੂੰ
ਚੜ੍ਹਨੇ ਅਰ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਉਤਰਨੇ ਅਰ ਉਛਲਨੇ ਨਾਲ
ਗਰਭ ਪਾਤ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਕ ਸ਼ੋਕ ਚਿੰਤਾ
ਅਰ ਡਰ ਤੋਂ ਗਰਭਣੀ ਨੂੰ ਬਚਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਤਿੰਨਾਂ
ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੀਕਰ ਗਰਭ ਗਰਭਾਸ਼ੈ ਵਿਚ ਸਿਥਿਤ ਨਹੀਂ
ਹੁੰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਬੋੜੀ ਅਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਭੀ ਗਰਭ
ਦੇ ਛਿਨ ਜਾਨ ਦਾ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਵੇਂ ਮਹੀਨੇ
ਦੇ ਪਿਛੋਂ ਭੀ ਦੂਰ ਦੀ ਯਾਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ
ਅਰ ਪੂਰੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਤੂ ਅਠਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹੀ
ਭਾਰ ਚੁਕਨੇ, ਅਧਿਕ ਮੋਹਨਤ ਅਰ ਅਧਿਕ ਚਿੰਤਾ
ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੁਵੇਲੇ ਬਾਲਕ
ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੂਰੇ
ਆਰਾਮ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਗਰਭਣੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਨਾ
ਬਹੁਤ ਬੈਠੇ, ਨਾ ਨਿਵੇਂ, ਨਾ ਇਕਵਾਸੀ ਲੇਟੇ, ਨਾ ਹੀ
ਅਧਿਕ ਤੁਰੇ ਫਿਰੇ। ਖਾਸ ਕਰ ਹੁਜੱਕੇ ਲਗਨ ਵਾਲੀ
ਅਸਵਾਰੀ ਯੱਕਾ, ਰੇਹੜੂ, ਬਹਿਲੀ ਆਦਿਕ ਵਿਚ ਨਾਂ
ਬੈਠੇ। ਬਹੁਤੇ ਚਿਰ ਤੀਕਰ ਖੜੋਤਿਆਂ ਰਹਿਣਾ, ਨੱਚਣਾ
ਤੰਗ ਹੋਕੇ ਬਹਿਨਾ, ਪੇਸ਼ਾਬ ਅਰ ਪਖਾਨੇ ਦਾ ਰੋਕਨਾ,
ਭੁਖਿਆਂ ਰਹਿਨਾ, ਬਹੁਤ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲਨਾ ਅਰ
ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ ਕਪੜੇ ਪਾਉਣੇ, ਇਤਿਆਦਿਕ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ
ਬਚਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਬੋੜੀ ਜਿਹੀ ਬੇ ਧਿਆਨੀ ਨਾਲ ਭੀ
ਗਰਭ ਛਿਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਰ ਜਿਥੋਂ ਤੀਕਰ ਇਕ ਵਾਰੀ
ਗਰਭ ਛਿੱਗਿਆ ਤਾਂ ਫੇਰ ਅਗਲੇ ਗਰਭ ਦੇ ਡਿਗਣ
ਦਾ ਭੀ ਡਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਗਰਭਨੀ ਦੇ ਲਈ ਸਦਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਚਿੱਤ ਪ੍ਰਸੰਨ ਅਰ ਸਰੀਰ ਸੁਸਥ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਅਰ ਹੋਰ ਘਰਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਰਭਵਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਅਰ ਦਯਾ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਅਰ ਸੁਖ ਪੂਰਬਕ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਇਸਤੀ ਦਾ ਗਰਭ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਅਰ ਉਸਦਾ ਪਾਲਨ ਪੋਸਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸੂਤ ਕਰਨਾ ਇਕ ਬੜਾ ਭਾਰਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤੀ ਅਰ ਉਸਦੇ ਪ੍ਰਯਾਤ ਪਤੀ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਚਾਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਭੀ ਪੂਰਾ ਵਿਚਾਰ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਨਿਯਮ ਵਿਰੁਧ ਗੱਲਾਂ ਦੁਖਦਾਈ ਨਤੀਜੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗਰਭਵਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜੇਹੀ ਗੱਲ ਜਿਸਤੋਂ ਇਕਵਾਰਗੀ ਅਚਨਚੇਤ ਘਬਰਾ ਜਾਏ ਯਾ ਤੁੱਬਕ ਜਾਏ ਨਾ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੀਏ। ਬਿਜਲੀ ਅਰ ਗੋਲੇ ਆਦਿਕ ਦੇ ਡਰਾਉਣੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਚੋਣਾ ਚਾਹੀਏ। ਉਠਨ, ਬੈਠਨ, ਚਲਨ, ਫਿਰਨ ਅਰ ਲੇਟਨ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਰਖਨਾ ਚਾਹੀਏ। ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਖਾਣੇ ਅਰ ਜਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨੇ ਨੂੰ ਅਧਿਕ ਜੀ ਕਰੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਖਾਣਾ ਅਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਗਰਭ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਪਹੁੰਚਨ ਦੀ ਸਮਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਦੁਖਦਾਈ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਖਾਣੇ ਅਰ ਕੰਮ ਦੇ ਕਰਨੇ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਪਤੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਗਰਭਣੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜੀ ਕਰ ਕੇ ਰੋਕ ਕਰ ਦੇਵੇ॥

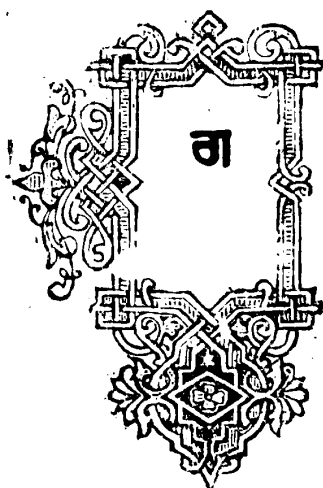
ਗਰਭਨੀ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਰੋਗ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਿਥੋਂ

ਤਕ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਬਹੁਤਾ ਰੋਗ ਵਧਨ ਤੋਂ ਪਹਲੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ “ਇਸਤੀ ਰੋਗ ਚਿਕਿਤਸਾ” ਜਾਂ “ਜਵਾਨ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਬੋਧ” ਜਾਂ “ਸਿੱਧ ਔਖਧੀ ਭੰਡਾਰ” ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪ ਹੀ ਕੋਈ ਦਵਾ ਵਿਚਾਰਕੇ ਵਰਤ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਨੁਭਵੀ ਅਰ ਚਤੁਰ ਵੈਦ ਯਾ ਡਾਕਟਰ ਯਾ ਹਕੀਮ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਏ। ਜੋ ਇਸਤੀਆਂ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਦੀ ਦਵਾਈ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਨਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸਦੀ ਦਵਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਭੀ ਨਾ ਕਰੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੁਣਵਾਨ, ਵਿਦਵਾਨ ਵੈਦ ਯਾ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਜੋ ਦਵਾ ਪੁਛੇ ਉਹ ਫੇਰ ਗਰਭਣੀ ਨੂੰ ਦਿਓ ਹੀ ਨਾਂ।

ਗਰਭਵਤੀ ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਛੂਤ ਦੇ ਰੋਗ ਯਥਾ ਹੈਜ਼ਾ, ਮਾਤਾ, ਅਰ ਪਲੇਗ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਅਜੇਹੇ ਰੋਗ ਮਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਗਰਭ ਦੇ ਬਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਕਦੀ ੨ ਬਾਲਕ ਉਦਰ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਭੀ ਬੜਾ ਭਯਵਾਨ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ੴ ੪-ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤੀ ੴ

ਰਭ ਅਵਸਥਾ ਦੇਸਮੇਂ ਜੇਹੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਭੀ ਅਧਿਕ ਧਿਆਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਾਲਕ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇ। ਗਰਭ ਰੋਹਣ ਦੇ ਚਾਲੀ ਸਾਤੇ (ਨੌ ਮਹੀਨੇ ੧੦ ਦਿਨ) ਪਿੱਛੋਂ ਕਈ ਬਾਲਕ ਉਤਪੰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸੋ ਪ੍ਰਸੂਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਸਭ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਾਫ ਅਰ ਹਵਾਦਾਰ ਸੁੰਦਰ ਮਕਾਨ ਅਰ ਚਤਰ ਅਰ ਅਨੁਭਵ ਪਾਪਤ ਦਾਣੀ ਦਾਈ ਨੂੰ ਸੱਦਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਕੰਮੇ ਮਕਾਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਵਾ ਅਰ ਚਾਨਣ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਨਾਂ ਹੋਵੇ ਪ੍ਰਸੂਤ ਦੇ ਲਈ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਰ ਜੇਹੀ ਬੁਰੀ ਭਲੀ ਦਾਈ ਪ੍ਰਸੂਤ ਪੀੜਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਏਸੇ ਤੇ ਹੀ ਬੇਅੰਤ ਉਪਦ੍ਰਵ ਤੇ ਦੁਖ ਉਪਜਦੇ ਹਨ। ਅਜੇਹੀਆਂ ੨ ਬੇਧਿਆਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕਈ ਬੱਚੇ ਪ੍ਰਸੂਤ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਰ ਕਦੀ ਕਦੀ ਪ੍ਰਸੂਤ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸਤਰੀਆਂ ਭੀ ਕੁਵੇਲੇ ਮ੍ਰਿਤਜੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬੱਚਾ ਜਮਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬੜਾ ਕਠਨ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੀਕਰ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਅਜੇਹੀ ਦਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਅਭਿਆਸ ਹੋਵੇ, ਚਤਰ ਅਰ ਰੋਗ ਰੋਹਤ ਹੋਵੇ। ਬੁਰੇ ਸੁਭਾਵ ਅਰ ਦੁਰਗੁਣ ਵਾਲੀ

ਨਾਂ ਹੋਵੇ, ਕਪੜੇ ਅਰ ਹੱਥ ਦਾਈ ਦੇ ਉਜਲੇ ਹੋਨ ਅਰ ਨਹੁ ਉਤਰੇ ਹੋਏ ਹੋਨ ਤੇ ਸਰੀਰ ਪੂਰਣ ਅਰੋਗ ਹੋਵੇ !

ਜੱਚਾ ਦਾ ਮਕਾਨ ਅਜੇਹਾ ਹੋਨਾ ਚਾਹੀਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਬਾਹਰ ਦੀ ਸਾਫ ਵਾਯੂ ਅਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਾ ਪਵੇਸ਼ ਹੋ ਸਕੇ, ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸਾਫ ਹਵਾ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਆਵਸ਼ਕਤਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਪਾਈਨ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਲਗ ਭਗ ਅੱਧੇ ਬੱਚੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ੧੫ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ੨ ਕੇਵਲ ਸਾਫ ਵਾਯੂ ਦੇ ਨਾਂ ਮਿਲਨੇ ਨਾਲ ਸਾਹ ਘੁਟ ਕੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਭੀ ਵਿਚਾਰ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਹਵਾ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਝੌਕਾ ਮਾਂ ਅਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਨਾਂ ਲੱਗੇ। ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਸਿਲ੍ਹਾਬ ਭੀ ਨਾਂ ਹੋਨੀ ਚਾਹੀਏ ਅਰ ਪਾਣੀ ਵਗਨ ਦੇ ਲਈ ਪੱਕੀ ਮੋਰੀ ਹੋਵੇ ਅਬਵਾ ਪ੍ਰਾਤ ਜਾਂ ਟੱਬ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾਂਦੇ ਜਾਨ ਅਰ ਅਕੱਠਿਆਂ ਹੋਨ ਤੇ ਬਾਹਰ ਸੁਟਵਾ ਦੇਣ। ਘਰ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ ਵੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਧਿਆਨ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਏ। ਮਲ ਮੂਤ ਯਾ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਿਜੇ ਹੋਏ ਕੱਪੜੇ ਤੁੱਤਕਾਲ ਦੂਰ ਕਰ ਦੇਨੇ ਚਾਹੀਏ। ਮਕਾਨ ਨੂੰ ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁਤ ਵਿਚ ਲਕੜਾਂ ਦੇ ਕੋਲਿਆਂ ਦੀ ਅਗ ਨਾਲ ਗਰਮ ਰਖਣਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੋਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਧੂਆਂ ਨਿਕਲ ਜਾਏ ਤਦੋਂ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਜੱਚਾ ਦੇ ਮਕਾਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਸ-ਤੀਆਂ ਦਾ ਇਕੱਤ ਹੋ ਕੇ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਨਾ ਅਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਚੀਕ ਚਿਹੜਾ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਜੱਚਾ

ਦੇ ਪਾਸ ਦਾਈ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਇਸਤੀ ਹੋਰ ਰਹੇ । ਇਹ ਇਸਤੀ ਸਮਝਦਾਰ ਅਰ ਚੰਗੇ ਸ਼ੀਲ ਸੁਭਾਵ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇ । ਜੇਕਰ ਇਹ ਇਸਤੀ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਟਹਿਲ ਨਾਂ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਇਕ ਇਸਤੀ ਇਸ ਦੇ ਕੰਮ ਲਈ ਹੋਰ ਰਹੇ, ਬਹੁਤ ਘੜਮੱਸ ਠੀਕ ਨਹੀਂ !

ਦਾਈ ਅਰ ਪਾਸ ਰੈਹਣੇ ਵਾਲੀ ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਏ ਕਿ ਪ੍ਰਸੂਤ ਦੀ ਪੀੜਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗਰਭਵਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਿੱਠੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਵਾਰਸ ਦੇਣ, ਜੇ ਗਰਭਵਤੀ ਪੈਹਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਗਰਭਵਤੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਜੋ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਦੱਸਨੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਚੇਤ ਕਰ ਦੇਣ । ਜੇਕਰ ਦਰਦ ਮੱਠਾ ਪੈ ਜਾਏ ਤਾਂ ਗਰਮ ਦੁਧ ਪਿਆਉਣਾ ਚਾਹੀਏ । ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਇਸਤੀ ਨੂੰ ਦੋ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਰੈਂਹਦਾ ਹੈ, ਅਜੇਹੀ ਦਸ਼ਾ ਵਿਚ ਭੁਖ ਲਗਣੇ ਤੇ ਗਰਮ ਦੁਧ; ਸਾਗੂਦਾਨਾ, ਅਰਾਜੂਟ ਯਾ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਹੌਲਾ ਭੋਜਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਏ । ਤੇ ਇਕ ਵਾਰੀ “ਜਵਾਨ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਬੋਧ” ਪੁਸਤਕ ਜ਼ਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਜਾਂ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।

ਜਦੋਂ ਬਾਲਕ ਦਾ ਪ੍ਰਸੂਤ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦਾਈ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਸਾਹ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੈਹ ਦੇਵੇ, ਅਰ ਜਦੋਂ ਬਾਲਕ ਜਨਮਨ ਲਗੇ ਤਾਂ ਬੈਠਾਕੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਥੱਲੇ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਵੇ ! ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਬਾਲਕ ਜਨਮ ਪਵੇ ਤਾਂ ਤਤਕਾਲ ਦਾਈ ਬਾਲਕ ਦਾ ਮੂੰਹ ਸਾਫ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਮੂੰਹ ਦੇ ਸਾਫ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਬੱਚਾਰੋਣ ਲਗੇਗਾ, ਜਨਮਦਿਆਂ ਹੀ ਬੱਚੇ ਦਾ ਰੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ

ਗੱਲ ਦਾ ਪਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲੱਗਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬੱਚਾ ਨਾਂ ਰੋਵੇ ਤਾਂ ਦਾਈ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ੪-੫ ਛੱਟੇ ਦੇਵੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਬੱਚਾ ਰੋਣ ਲਗੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਇਸ ਤੇ ਭੀ ਬੱਚਾ ਨਾ ਰੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਉਪਾਯ ਕਰੇ।

ਬਾਲਕ ਦੇ ਉਤਪੰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜੱਚਾ (ਮਾਤਾ) ਅਰ ਬੱਚਾ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖਬਰਗੀਰੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਏ, ਜੱਚਾ ਦਾ ਸਰੀਰ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਪੁੰਝਕੇ ਅਰ ਸਿੱਧੀ ਲਿਟਾਕੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਸੌਣ ਦੇਣ, ਇਕ ਦਿਨ ਚਾਤ ਉਸਨੂੰ ਵਿਛਾਈ ਤੋਂ ਨਾਂ ਉਠਨ ਦੇਣ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਾਖਾਨੇ ਅਰ ਪਿਸ਼ਾਬ ਭੀ ਲੇਟੇ ਲੇਟੇ ਹੀ ਕਰਾ ਦੇਣ। ੧੦-੧੫ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਪੂਰੇ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਏ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਪਕਾਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ, ਚਿੰਤਾ ਯਾ ਕਸ਼ਟ ਉਸਨੂੰ ਨਾਂ ਹੋਣਾ ਪਾਵੇ ਅਜੇਹਾ ਜਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਨੂੰ ੪ ਦਿਨਾਂ ਤੀਕਰ ਛੇਤੀ ਪਚਨ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੇਹਾਕੁ ਦੁਧ, ਸਾਗੂ ਦਾਨਾ, ਅਰਾਰੂਟ, ਦਿਨ ਵਿਚ ਦੋ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਦੇਨਾ ਚਾਹੀਏ, ਚੰਗੇ ਦਿਨਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਹਰੀਹਾ (ਲੇਟੀ ਆਟੇ ਦੀ) ਅਰ ਦਲੀਆ ਖਿਚੜੀ ਆਦਿ ਕਦੇਣ। ਧੀਰੇ ਧੀਰੇ ਮੂੰਗੀ ਦੀ ਦਾਲ ਰੋਟੀ ਆਦਿ ਕ ਦੇਣ। ਪ੍ਰਸੂਤ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਆਦਿਕ ਦੀ ਪਵਿਤ੍ਰਤਾਈ ਤੇ ਭੀ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਏ। ਜੇਕਰ ਸਿਆਲ ਦੀ ਰੁਤ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਮਾਂ ਅਰ ਬੱਚੇ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਠੰਢ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਰੱਖਯਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਏ।

ਰੋਹਣ ਦਾ ਮਕਾਨ ਅੱਗ ਨਾਲ ਗਰਮ ਰੱਖਯਾ ਜਾਵੇ, ਅਰ ਕੱਪੜੇ ਭੀ ਅਜੇਹੇ ਗਰਮ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਤੋਂ ਠੰਢ ਦਾ ਬਚਾਉ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਹੋ ਸਕੇ ।

ਏਹ ਅਟੱਲ ਹੈ ਕਿ ਏਸ ਸਾਰੀ ਮਿਯਾਦਾ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਵਰਤਨ ਤੇ “ਮਨਮੰਨੀ ਸੰਤਾਨ” ਅਰਥਾਤ ਜੇਹੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇਹੀ ਹੀ ਔਲਾਦ ਉਤਪੰਨ ਹੋਵੇਗੀ । ਹੋਰ ਬਹੁਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਸੁਮੱਤ ਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਬਖਸ਼ਨ ।

ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ “ਬਾਲਕ ਰੋਗ ਚਿਕਿਤਸਾ” “ਜਵਾਨ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਬੋਧ” ਅਤੇ “ਬਾਲਕ ਪਾਲਣ ਵਿਧੀ” ਆਦਿਕ ਪੁਸਤਕ ਪੜ੍ਹਨੇ ਬਰੂਰੀ ਹਨ, ਇਹ ਲੇਖ ਇਥੇ ਹੀ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।

ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ,
ਸ੍ਰੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ॥

ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਮਾਸਕ ਪੱਤ੍ਰ !

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕਲਗੀਧਰ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਦਿਖਾਏ
 ਜਾ ਵਰੀ ੧੯੦੬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਏ ਹਰ ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀਮਹੀਨੇ
 ਦੇ ਪੈਹਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਤੇ ਤੋਂ ਸਸਤਾਨਿਰਾਲੇ
 ਵੰਗਦਾ ਹਰ ਕੰਮ ਦੇ ਬਾਲ ਬਿਪ ਜਵਾਨ ਇਸਤੀ ਸਭ
 ਵਾਸਤੇ ਪਰਮ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਚ ਸਰੀਰਕ, ਮਾਨ-
 ਸਕ, ਆਤਮਕ, ਧਾਰਮਕ, ਭਾਈ ਚਾਰਕ ਅਤੇ ਦੋਸ ਦੀ
 ਦਸ਼ਾ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਤੇ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਉੱਤਮ ੨ ਲੇਖ ਆਯੁਰ
 ਵੇਦ (ਹਿਕਮਤ) ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਸੁਖਲੇ ਵਟਕੇ ਇਲਾਜ,
 ਸਾਂਝੇ ਹਿਤਕਾਰੀ ਉਪਦੇਸ਼, ਇਸਤੀ ਸੁਸਿਖਯਾ, ਨੀਤੀ
 ਵਾਰਤਾ, ਆਤਮ ਵਿਦਯਾ, ਅਨੋਖੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਖਬਰਾਂ
 ਸਿੱਖਿਆ ਭਰੀਆਂ ਸਵਾਦਲੀਆਂ ਨਾਵਲਾਂ ਆਦਿਕ ਅਨੇਕ
 ਸੰਦਰ ੨ ਲੇਖ ਤੇ ਸਿਲਸਲੇਵਾਰ ਅਤੀ ਉੱਤਮ ਲੋੜ
 ਵਾਲੇ ਪੁਸਤਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪੱਤ੍ਰ ਭੀ ਖਾਸੀ ਕਤਾਬ
 ਜਿੰਨਾਂ ੫੦ ਸਫੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੰ: ੧੯੧੨-੧੩
 ਵਿਚ ਪੱਤ੍ਰ ਨਾਲ ਸਵਾ ਸਵਾ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਕੀਮਤ
 ਦੀਆਂ ਸੰਦਰ ੨ ਪੁਸਤਕਾਂ ਖੀਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹਨ।
 ਅਰੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਭੀ ਵਧੀਕ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪਹੁੰਚਨਗੀਆਂ।
 ਆਪਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ
 ਉਠਾਕੇ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਾਸਤੇ ਕੀਮਤ ਲਾਗਤ ਤੋਂ ਭੀ
 ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਣੇਂ ਭਾਕ ਖਰਚ ਕੇਵਲ॥ ≡) ਟਾਪੂ ਨਿਵਾ-
 ਸੀਆਂ ਤੋਂ ॥ ≡) ਸਾਲ ਪੇਸ਼ਗੀ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵੀ. ਪੀ.
 ਦੁਆਰਾ ॥ -), ਹਰ ਇਕ ਸੱਜਣ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਖੀਦਾਰ ਬਣਕੇ
 ਤੇ ਬਣਾਕੇ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਤੇ ਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹਤ ਦਾ ਪਤਾ-ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇਵ

ਮਾਲਕ "ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਪੱਤ੍ਰ" ਤਰਨ ਤਾਰਨ (ਪੰਜਾਬ)

PL-0650

ਤਨ ਮਨ ਧਨ ਤੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ

(੧) ਆਤਮ ਸੁਧਾਰ I—), (੨) ਸੁਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਗੁਰ 1), (੩) ਸ਼ੇਖਰ ਕੁਲਾਂ ਦੀ ਚਾਲ II) (੪) ਵਪਾਰ ਸਿੱਖਿਆ I—), (੫) ਆਤਮ ਵਿਦਯਾ ਦੇ ਗੁਰ 1), (੬) ਸੰਦੂਕ ਦਾ ਮੁਰਦਾ = 1), (੭) ਕੁਲ ਭੁਲ੍ਹੇ ਜਾਂ ਨਾਟਕ—), (੮) ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਰੋਗਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ =), (੯) ਇਸਤੀ ਧਰਮ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸਾਰ =), (੧੦) ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਰਪਨ =) (੧੧) ਗਹਿਣਾ ਮੰਗਣ ਦੇ ਔਗੁਣ)III, (੧੨) ਅਯੋਗ ਗਿਆਨ ਦਰਪਨ)II, (੧੩) ਸੁਸ਼ੀਲਾ ਨੂੰਹ 1), (੧੪) ਰਾਮੇਂਦ੍ਰਕੌਰ =), (੧੫) ਸੁਖ ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ I=) (੧੬) ਸੁਭਾਗ ਕੌਰ 1) (੧੭) ਉਪਦੇ 1 ਦਰਪਨ I—) (੧੮) ਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਬੇਰ ਸਿੰਘ =), (੧੯) ਕਮਾਈ ਦੀ ਬਰਕਤ 1) (੨੦) ਅਧਾਨ ਦੇ ਦਿਨ ਤੇ ਮਿਤਾਨ ਸਿੱਖਿਆ 1) (੨੧) ਇ ਭਾਜ ਬੇਦੁਆ II), (੨੨) ਸੱਪ ਦੀ ਜ਼ੈਹਰ ਦੇ ਸਿੱਧ ਇਲਾਜ —), (੨੩) ਅਰੋਗਜਤਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ =), (੨੪) ਭੁਚਾਲ ਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ—), (੨੫) ਗੁਰੂ, ਪਦਾਰਥ ਗੁਣ ਸੰਗ੍ਰਹ =), (੨੬) ਜਵਾਨ ਪ੍ਰਸੂਤਾ ਮਾਤਾ ਪ੍ਰਬੰਧ II), (੨੭) ਬੇਕਨ ਵਿਚਾਰ ਰਤਨਾਵਲੀ II), (੨੮) ਇਕ ਸਿੱਖ ਘਰਾਣਾ 1) (੨੯) ਸੱਚਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ —)II, (੩੦) ਗੁਰੂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ III), (੩੧) ਸੰਛੇਪ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ I=) (੩੨) ਗੌਰਵਤਾ ਆਯੁਰ ਵੇਦ 1), (੩੩) ਸਿੱਧ ਔਖਧੀ ਭੰਡਾਰ 2) (੩੪) ਕੁਝ ਦਾ ਮੇਲਾ —), (੩੫) ਇਸਤੀਰੋਗ ਚਿਕਿਤਸਾ 1) (੩੬) ਪੀੜਨ ਚੱਖੜਾ II) (੩੭) ਜਵਾਨਾ ਦਾ ਰਾਖਾ 1) (੩੮) ਮਨ ਮੰਨੀ ਸਿਤਾਰ 1) (੩੯) ਸਾਧਾਂ ਦੇ ੧੮ ਨਰਕ ਤੇ ਕੁਸ਼ਟ (੪੦) ਮਾਂਹ ਮਾਰਾਂ ਦਾ ਨ I—) ਪਤਾ—ਮੈਨੇਜਰ ਸੁਦੇਸ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਰਕ ਏਜੰਸੀ ਤਰਨ ਤਰਨ (ਪੰਜਾਬ)